

2011 зима № 1(72) Рік XX

"Ту мене мати породила,
солодким молоком кормила,
Ватра
ту хочу жити умирати,
де жили мій отець і мати"
(О. Павлович) ISSN 1232-2776

У жолобі мого серця сьогодні народився Бог...

Богдан Ігор Антонич

*Путки лемки співають, подоляки їм грають,
волиняк щось міркує, бойко легко танцює,
полтавець плясє, гуцул трембітає,
слава, слава Народженому!*

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ !

*Радісних Свят Різдва Христового, Щасливого Нового 2011 року
Читачам, Дописувачам, Членам Лемківських організацій, Президії
СФУАО, ООЛ і ФДЛ в США, ОЛ Канади, т-ву "Лемківщина" в Україні,
ФДЛ у Львові, СРУ Словаччини, СРіУ Сербії і Хорватії, а також ОУ
у Польщі, СУ Підляшшя, всім нашим Організаціям по всьому світу
та Редакціям: "Наше слово", "Благовіст", "Антифон", "Над Бугом і
Нарвою", "Нове життя", „Український журнал", "Християнський голос",
"Лемківщина", "Пороги", "Нова думка", "Тромада", "Дзвони Лемківщини"
- зичимо доброго здоров'я, щастя, радості, Божого благословення,
мудрості і взаємної пошани та любові!*

Редакція „Ватри” Головна управа ОЛ

З Новим роком

*З Новим роком, браття милі,
В новім щасті, в новий силі
Радісно вітаю Вас.*

*І бажаю, щоб в здоров'ю,
В мирі, з братньою любов'ю
Від тепер ішов Вам час.*

*І бажаю, щоб трудяще
Те життя Вам якнайкраще,
Без біди минуло всім.*

*Щоб думками ви міцніли,
Багатіли, не бідніли,
Щоб веселий був Ваш дім!*

Іван Франко

Иде зіззда чудна!

*Головна управа Об'єднання лемків
щиро запрашат Вас на*

ВЕЧЕР КОЛЯД *на Антоничівці*

*(Горлиці, площа Двориско, 5)
22 січня 2011 р., 17.00 год.*

Радуймесья Рождеству Христа!

Перепис населення 2011 **(Spis ludności)**

Перепис населення 2002 року вказав результати, котри задивили і нас самих (українці - 31 тис., лемки - 5,9 тис.). Мали-зме свідомість, же асиміляція і інши чинники, нп. економічні причиняються до зменшення нашої чисельности в Польщі. Але не думали-зме, же, коли підрахують, то буде нас так мало.

Результат міг би бити іншим, але, як видно по роках, наша громада не була приготувана до перепису і часто не знала, до якої національності ся зарахувати, чи громадянство має ту якисе значиня, і што, можливе під психологічним тиском з боку *рахмістша* частина нашої громади подала неправдиві інформації. Фактом било тіж, же декотри урядники олівцём вписували наши дани, што може родити підозри нечесности з боку виконавців перепису.

Проблема самоідентифікації в нашим суспільстві має довгу історію. Не рідко провадила до суперечок і конфліктів, але попри вишитого того треба нам поважати свою відмінність і право до суб'єктивного волевиявлення. Лем взаємоповага і толеранція всередині лемківського суспільства можут дозволити на обрання спільного перспективного курсу на співпрацю і розвиток в майбутньому.

На поправу результатів під час перепису 2011 можеме рахувати хоч з огляду на нову форму анкетування. О електронній зручній формі перепису більше в наступним номері **Ватри**.

(далі буде)

(ред)

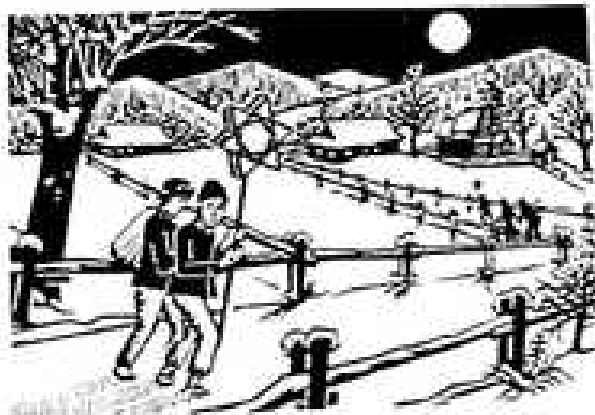
Вибори до ради Устьянской гміни

Війтом гміни Устя Горлицке (Руске) поновно обрано Дмитра Ридзанича без контркандидата (підтримка понад 80% голосуючих), заступником голови Ради гміни тіж поновно вибрано Петра Васулю зо Ждині, а окрім нього радними zostали: Кристина Михал'як безконкурентно з Гладішова і Миколай Гальчак з Брунар. В Ганчові біла маленька можливість вибрати лемка радним гміни, але забракло кандидата. Вибори в Ганчові переходили подібно як в цілій гміні Устя. Учас в виборах біла дуже мала (46%). На уповажнених до голосування 453 особи в голосуванню взяло учас 209, в тим важних голосів оддано 184, а неважних голосів 25 (17 з двома хрестиками і 8 без жадних хрестиків). За СЛД голосувало 7, ПСЛ - 19, ПО - 29, ПіС - 26, Малопольский самоврядний рух - Горлицка земля - 103.

До ради Горлицкого повіту (округ № 4, гміни: Устя, Ропа, Сенкова і Ліпінки) з лемківських п'ятьох кандидатів ани єден не переміг, бо било їх штонайменше о трьох задуже, а їх кількадесят голосів спомогло інших кандидатів поляків. В Ганчові з наших кандидатів найбільше голосів отримали Андрій Сокач - 27 (в гміні - 147) і Штефан Гладик - 13 (90), оба зо списку МСР - Горлицка земля, Павло Сокол з ПО - 11 (60), Петро Копча з СЛД - 1 (8) і Мирослава Федоршак з ПіС - 0 (18). Якби не било кандидатів-лемків з інших списків, лем МСР, то напевно лемки вибрали би хоч лем єдного свого повітового радного. Але тому перешкодили зголошени в остатній хвилі три мало знани кандидатури, котри назбериали од кільканадцет до кількадесят голосів, яких забракло тим першим, більше знаним нашим діячам. Андрій Сокач в окрузі отримав 373 голоси, а його переможець - 374, Сокачови забракло 2 голоси, жеби zostати повітовим радним. Шкода, же не знаме скоро вчитися на власних блудах, а іщи скорше о них не пам'ятаме. Тоту шкідливу практику повтаряме на округло непродумано, амбіціонально, без координації. Прагнучи будувати свої амбітні пляни, не робме тото зо шкодом для нашого спільного лемківського добра. Будме мудрійши в пришлости.

Дякуєме тим, што пішли до голосування і оддали голоси за своїх. Заохочуєме тих, яки били обоятни і не хотіли піти голосувати на никого, жеби пам'ятали, што неприсутни не мают впливу на події. О тим тіж пам'ятайме, коли за півроку буде національний спис. Як котри не запишутся лемками чи українцями, то будут продовжувати дії акції „Вісла” і тим зменшат нашу націю, а повекашат польську.

(ниш)

Святий Михал на білим кони приїхав (так повідали лемки)

Як кожда пора року, так й зима мала свого святого, котрий розпочинав зміну в природі, та й з тим зв'язани роботи. Тим святим був Архистратиг Михаїл, ден якого святкуємо 21 листопада. До того часу лемківські села мали бити готови до довгої зими. Добрим знаком було, коли в тим часі на замерзлу землю впав сніг, што мало означати вчасну і суху весну.

В численних на тамти роки лемківських парафіях св. Михал бив духовним опікуном церкви, і в тот ден по Службі Божій праві в кожній хижі справляно гучни гостини, називани Кермешом. В тім часі в селах було найбільше весіль, бо й комори були повни всякого добра, а в поли ниhto не робив. В будний ден стодолі дудніли од молочиня зерна, а в хижках фурчали веретена, што крутили довги льняни нитки. В ступках товчено льняне насіння на муку, з котрой в олійнях витискано пахнячий олій. Мащено ним в пістни дни гриби, кеселицю, квашену капусту, фізолю або мачано в нім хліб, котрий з цибульом барз вшитким смакував. В ручних млинцях мелено веце як звиклі зерна на хліб і інши домашні потреби - бо од Велиї по Богоявленя Господнього не вільно було виконувати тяжкої роботи, а молотя млинцём в тім часі уважано за гріх. Не можна було тіж справляти гучни забави і весіля. Аж тижден по Йордані, коли свячена вода пішла до моря, можна було возити з подвір'я гній на оддалени поля, жеби весном не тратити дорогого часу. Коли дахто в селі задумав на літо побудувати хижу, то найближши сусіде і родина помагали безплатно стинати і звозити дерево з ліса. В першій половині зими цілима днями жінки і дівчата пряли лен в своїх хижках, а вечером

сходилися на „вечирки”, які кінчено найчастіше по півночі. На вечирки приходили тіж парібци, котри в куті грали в карти (найчастіше на сушени овочи, біб, горох). Для забави „пекли когута”, натігали „коцури”, били долонями „дупака”, оповідали різни приповідки, оповідання о збійниках, байки і т. п. Приходили ту тіж стари дідове, які оповідали свої пережити пригоди, часто о войсковій службі, еміграції або о страхах (духах), што било найбарже таємниче і цікаве. В остатній ден (ніч) вечирок перед Різдвом хлопці ламали дівчатам фурки (куделі), за што їх дівчата запрашали в дакотру неділю по святах на спільну гостину, яку звали „ламанчак”.

Потим приходили „м'ясниці” з весілями і паробочкима музиками, аж до Велького посту. Зимом газдове стругали гонти на направу дахів, тесали з гардих буків, дубів, ясенів матеріал, з якого пізнійше робили вози, сані, бочки і інше знаряддя. Так то преходила довга зима, а вшитко мало свій, окреслений час. Тото вшитко минуло безповоротно і зостав лем спомин старих люди, о чим молоде покоління не раз і не хце чути. Ми їх розуміємо, же нияк не можна завернути колесо історії, але треба їм знати, ким били і чим ся занимали їх предки.

Семан Мадзелян

Слідами історії

З попереднього допису запам'ятали-зме, же в 1280 р. помер бездітний князь волинський Володимир і передав свої землі синові Данила - Мстиславови, князьови теребовлянському. Таком то дорогом велику колиси державу поділено наполовину. Єдном з них - Галичином і Холмщином правив син Данила - Лев (1264-1301). Так як попередні князі, Лев примушений був визнавати над собою владу Золотої Орди, але, як міг, то єй мінімалізував, провадив розважну політику. Коли литовський князь Тройден зайняв пограничний Дорогичин, Лев виправився на Литву і здобив Новгородок, а втовди литовці помирилися з ним. В тім часі в Польщі велася домашня війна помедже князями о примат, з-посеред яких відзначався Владислав Локетек, який хотів об'єднати вшитки польски землі. В 1288 році Лев зі своїм війском спомагав Локетка в битві під Скалом і Свегожом, де разом перемогли Генрика Пробуса, а війська галички дішли аж до Ниси і Гродкова. Зас в 1300 році поляки попросили о поміч галичан, котри вдарили на Малопольску і дішли аж під Краків, жеби одвернути увагу і ослабити сили чеського короля Вацлава II, який коронувався в Гнезні на короля Польщі. Лев

приєднав до своєї держави землю любельську, а західні границі його держави оперлися аж на Віслі. На півдні в 1282 р. прилучив до Галичини комітат Берег (угорська адміністративна одиниця). За свого панування наново одбудував вшитки укріплення, які його отець Данило, примушений татарами, знищив. Аналізуючи події XIII і поч. XIV ст., можна речі, же обставини, в яких знаходилося князівство Галицько-Володимирське замикалися в штирікутнику Орда Татарська - Литва - Угорщина - Польща. Не легко було в такому сусідстві князям галицьким провадити самостійну політику.

Лев помер в 1301 р., а в історичній пам'яті залишився, так як його попередник, як розумний політик і добрий господар. По його смерті державу обняв його син Юрій (1301-1308), який ріс при боці вітця і набрав досвіду в керуванню князівством. В тих бурхливих часах політичної трансформації руских земель і при постійних натисках з боку татарів, Київ втратив своє політичне і культурне значення. Київські митрополити перенеслися в безпечніше місце на північ. Правителі князівства Галицько-Володимирського зрозуміли, же символічна незалежність - митрополія, перенеслася з Галичини на північ. Почали втвди забігати в Патріярха Константинопольського о призначення для Галичини окремої митрополії. Константинополь не радо приглядався тим заходам, бо ж прецін був би то черговий поділ митрополії. Але взявши під увагу загрозу латинізації православних русинів, в 1303 році згодився на заснування окремої галицької митрополії, яку утворено з єпархій галицької, перемискої, луцької, володимирської, холмської і турівської. Першим митрополитом був признаний Ніфонт (1303-1305). На початку XIV віку, за князювання Юрія, Галицька держава піднесла свій престиж, бо була незалежна політично, культурно і церковно.

Польський історик Марцін Бельські в своїй Хроніці (1597 р., с. 205) покликається на Хроніку Яна Длугоша (т. III, с. 38), же в гербі галицького воєводи Петра Галки, який стаціонував в 1303 р. в Любліні, були 3 золоті хрести на синім тлі. Юрій титулувався королем, а підписувався: *Король Руский Великий Князь Київський, Володимирсько-Волинський, Галицький, Луцький і Дорогичинський*. Часи його панування історики оцінюють як період добробиту і розвитку держави. Юж факт утворення в його часах Галицької митрополії свідчить о його загальній повазі - бо ж патріярх лем значучим державам і королем признавав окреміст митрополитарну. Вмер правдоподібно в 1308 р. (інчі джерела подають, же в 1315), але розбіжність береся і з того, же Галицько-Волинський літопис кінчиться на 1292 році і дале брак єст докладніших джерел.

По смерті Юрія королівство обняли його сини Андрій і Лев. Правили спільно і дружно, як давніший князі Данило і Василько. За їх часів документи писано латинком, а торгівельні привілеї надавали навіть купцям з Торуня і Кракова. Проводили мирну політику з Польщом і Німцями, бо хотіли їх мати по своїй стороні проти татарів. Зберігали вшитки сили проти Орди. Обставини і рік смерті князів невідомі. Наприклад, польський історик П. Ясеніца в книжці „Polska Piastów” на с. 196-197 подає, же остали отрути през боярів, інчі історики подають, же зишли з того світу медже 1320-1323 р. Українські історики пишуть, же згинули в бою з татарами. Тодішній князь польський Владислав Локетек по смерті князів писав до Папи Римського: „остатні князі з Русі з схізматицького роду были його «непоборним щитом» перед татарами”. Андрій і Лев были остатніми нащадками роду Романа. З давен-давна, бо юж з XII ст., утримувалася традиція зв'язків династичних помедже П'ястами а Рюриковичами. Не было й інакше в XIV ст., бо сестра князів Андрія і Лева Марія вишла за князя Мазовецького Тройдена. З того подружжя зродився син Болеслав, охрещений як католик. По смерті Андрія і Лева був покликаний на князя галицького, але перед обняттям князівства охрестився вдруге і прийняв православну віру та ім'я Юрій. Він старався продовжати політику своїх попередників. Був в близьких відносинах з німецьким орденом, жеби зміцнити свою державу, оженився з дочком великого князя литовського Гедиміна. В тих часах Польща об'єдналася, а королем став Казімеж Великий. Поляки уважно смотрілися на всхід і не подабалася їм самостійна політика Юрія II та зачали договорятися проти нього з угорцями. У внутрішній політиці князь міцно підтверджував свою владу, што не барз подабалася боярам і мерзило їх, же вживав титулу «З Божой ласки уродженого князя». Всперав тіж міцно розвиток міст, а наприклад Сяноку надав магдебурське право. До своєї держави спроваджував купців, зокрема німців. У внутрішній політиці сперався барже міщанством, як боярством. Сам особисто вихований в іншій культурі і в духу, так на правду, нігда не перестав бути католиком. Пішла навет чутка, же хоче вернути до віри католицької. Довело того вшитко до великої незгоди медже князем а боярами. Зав'язалася змова проти нього і підступно бояре отрули Юрія II в Володимирі в 1340 р. Паралельно з тима подіями почалися непокої в державі і виступи в містах проти домінації чужих купців.

Штефан Гладик

(Закінчення в наступнім номері)

Патріарх Димитрій

(до 95-ліття народження та 10-ої річниці смерті)

Володимир Ярема народився 9.12.1915 р. у селі Глідному на пограниччі Лемківщини й Надсяння. Коли закінчив початкову школу, а у Глідному малярі з Перемишля малювали церкву, Володимир пішов до них і просив, щоб дозволили йому допомагати їм. Ті прийняли хлопця. А після науки в них уже сам розмальовував церкву в Павлокомі за Сяном, сам робив рисунки окремих святих і орнаменти. У 1931-1938 рр. навчався у Львівській мистецько-промисловій школі та розмальовував церкви на Львівщині й Івано-Франківщині, провадив церковний хор і організував у читальні

концерти до різних свят. У 1938 р. покликаний до польського війська, служив у Сяноці, а у вересні 1939 р. попав у полон. Коли звільнено його з німецької неволі з порученням о. декана Івана Жарського з Павлокоми і благословенням митрополита Андрея Шептицького навчався в богословській семінарії у Львові (1942-1944). Навчання перервала мобілізація семінаристів до радянської армії. Після повернення з армії В. Ярема працював у Національному музеї Львова. У 1946 р. на львівському Псевдособорі було ліквідовано УГКЦ. Йому довелося робити нелегкий вибір: приєднатися до Московського Патріархату або належати до нелегальної УГКЦ. Володимир Ярема повірив у твердження ініціатора Собору о. Гавриїла Костельника про те, що перехід на православ'я зі збереженням традиційного для Галичини обряду, допоможе порятувати Церкву від русифікації та винищення. Тому він погодився прийняти рукоположення і 3 серпня 1947 р. був висвячений архієпископом Макарієм Оксіоком на диякона, а 10 серпня 1947 р. на священника.

Служив як душпастир у різних парафіях. Але наступило розчарування, часті перенесення

з парафії на парафію, проживання з дружиною та дочкою Вірою в тісних, чужих помешканнях, переслідування службами НКВС.

Отець В. Ярема був пострижений в монахи і прийняв ім'я Димитрій та введений в сан єпископа. Він - один з ініціаторів відродження Автокефальної Православної Церкви в Україні. 7 вересня 1993 р. на Другому Помісному Соборі УАПЦ єпископ Димитрій був обраний Патріархом Київським і всієї України. Розбудовував автокефальну соборно-правну національну Українську Православну Церкву. Як мистецтвознавець усе життя вивчав іконопис та архітектуру української церкви. Ґрунтовно обстежив більшість пам'яток сакральної архітектури України. Його основні праці: „Церковне будівництво західної України” (1998), „Іконопис західної України XII-XV ст.” (2005).

Україна втратила видатного діяча сучасного православ'я, активного захисника автокефалії Української Православної Церкви, палкого патріота. Поляки його переслідували, мало не розстріляли. Врятувало те, що він знав “Отче наш” по-польському.

Вважав себе східним лемком і завжди тим гордився. Брав активну участь у Другому всесвітньому конгресі СФУЛО у Львові (8-10.08.1997). Його виступ був дуже патріотичний. Він також не лишався осторонь визвольної боротьби націоналістичного підпілля проти окупаційної влади. Писав патріотичні вірші.

Вродились ми великої години
З пожеж війни і полум'я вогнів,
Плекав нас біль по втраті України,
Кормив нас гнет і гнів на ворогів.

Останню свою Службу Божу відправляв в церкві Успіння Пресвятої Богородиці 16.12.1999 р. Відійшов у вічність 25 лютого 2000 року на 85-му році життя.

(пш)

Зустріч з випускниками Української вчительської семінарії в Криниці (через 70 років у Львові)

12 грудня 2010 року в актовій залі Львівського інституту народознавства НАН України відбувся урочистий вечір на честь 70-річчя утворення Української вчительської семінарії в Криниці. Ініціатором був випусник семінарії Іван Омеляновича Щерба, якого підтримала Фондація дослідження Лемківщини та Товариство “Лемківщина”. Активну участь в організації вечора взяли: доцент Львівського Національного університету ім. І. Франка Галина Щерба та член

товариства “Лемківщина” Ліліана Яремкевич.

Відкрив урочистий вечір і вів його голова Фондації дослідження Лемківщини Петро Гандяк. Першому надав слово Івану Омеляновичу Щербі, випускнику семінарії 1944 року, сьогодні відомому педагогу і громадському діячеві. Він з хвилюванням розповідав про історію відкриття семінарії 10 грудня 1940 р., через аудиторії якої пройшло 500 учнів. Здійснено випуск 130 абітурієнтів фаху вчителів початкових шкіл. Доповідач відзначив великі заслуги у відкритті семінарії тодішнього голови Українського Центрального Комітету, ініціатора відкриття семінарії, відомого професора Ягеллонського університету Володимира Кубійовича та директора семінарії Омеляна Цісика. Розказав присутнім про високий рівень викладання навчальних предметів кваліфікованими вчителями з університетською освітою – Романом Левицьким, Павлом Кравчуком, Наталією Волошинською, Тадеєм Ростковичем, Остапом Радкевичем, Юліаном Міньком, Остапом Смулкою, Андрієм Мазикевичем та ін. Звернув особливу увагу на те, що всі педагоги передавали своїм учням не тільки знання, але й звертали велику увагу на їхнє національно-патріотичне виховання. Зупинився також на виховній роботі учнів у бурсах, де відбувалися літературні вечори, присвячені Тарасу Шевченку, Івану Франку, Лесі Українці та іншим видатним письменникам України, які готували самі учні при допомозі вчителів. Відбувалися зустрічі з визначними людьми: головою УЦК Володимиром Кубійовичем, істориком Юліаном Тарновичем, письменником Денисом Лук'яновичем, художником Левом Гецом, колишнім сотником УГА Остапом Навроцьким, етнографом Іриною Добрянською, редактором журналу “Жіноча Доля” Оленою Кісілевською та іншими видатними діячами культури, які перебували на той час у Криниці, що мало також великий вплив на будівництво в учнів національної свідомості.

Цікавим був виступ доктора медичних наук, професора Львівського медичного університету ім. Данила Галицького, голови Ліги української інтелігенції у Львові, дійсного члена НТШ Бориса Білінського. Він приємно згадав усі ці роки і підкреслив, що всі, які навчалися разом з ним, потім продовжили навчання у вищих навчальних закладах і стали видатними вченими в Україні і за кордоном.

Потім виступив відомий професор Львівської Національної академії ветеринарної медицини ім. С.З. Гжицького Іван Головацький, який перебував у 1943 р. в Криниці на вишколі і бачив, якою популярністю користувалась семінарія і який вплив вона мала на національне відродження Лемківщини.

Наступною доповідачкою була колишня учениця семінарії, сьогодні відома самодіяльна поетеса, яка пише лемківською говіркою, Анна Стефчишин-Щерба. Вона розповідала про проживання в бурсах “Ренесанс”, “Седлісько”, про вечори української патріотичної пісні. Вона потім навчала дітей співати цих пісень у дитячих садочках під час літніх канікул та відзначення свят Андрія, Миколая та річниць з дня народження Тараса Шевченка, Івана Франка, Івана Котляревського, Лесі Українки та ін. Згадала також про те, як семінаристи, що мешкали у віллі “Колонія”, з патріотичними піснями на устах марширували вулицями Криниці кожного ранку, йдучи до семінарії, що всі жителі Криниці відчиняли вікна, щоб послухати їх спів.

Хвилюючим був виступ на вечорі колишнього учня Української вчительської семінарії в Криниці, а сьогодні відомого історика-лемкознавця Івана Красовського. Він згадав про те, що був першим у с. Дошно на Лемківщині, який подався у світ здобувати освіту ще малим хлопцем. Бажання вчитися перемогло все: холодні та голодні роки, лихоліття війни. Він згадав, як на очах росли національно свідомі учні, які згодом передавали набуті знання своїм товаришам у селі, організовували колядників, вертепи, літературні вечори, зустрічі, які піднімали національну свідомість лемків.

Виступила також журналіст Ярослав Величко і розповіла про навчання свого батька Осипа Величка в семінарії, який опрацював альманах під заголовком “Чарівна Криниця”, що чекає свого видання.

У заключному слові І.О. Щерба підкреслив велике історичне значення Української вчительської семінарії в Криниці, яка відкрила шлях до освіти дітям з найбідніших лемківських сіл, загублених у горах Бескидах та мала великий вплив на розвиток освіти й культури Лемківщини. Нанесла нищівний удар москвофільству, яке жевріло на Лемківщині й зробила вагомий вклад у національне відродження Лемківщини.

Усі її випускники та учні продовжували здобувати освіту й стали видатними людьми в освіті та науці. Вони відкрили також славу сторінку в історії боротьби ОУН-УПА за волю України, очолюючи сотні УПА та групи ОУН.

Семінарія припинила своє існування в липні 1944 року. Всі вчителі та учні, які не встигли закінчити семінарію, роз'їхались по всьому світу, але зберегли найкращі спогади своїх юних літ.

Вечір закінчився концертом студентів-бандуристів Львівської Національної музичної академії ім. М. Лисенка.

*Доц. Галина Щерба
Роксолана Яремкевич*

Одкаль ся взяв „Wawel”?

На штоден ми, оточены векшостью, часто ани не думаєме о значыню слів, ани о тим, што подібне, а што ріжне меже нашим а загальным - векшынним. Нашу Варвару гнеска певно мало хто так кличе, як то давно робили. Повідають до нсй «Барбаро», «Басю». А і Галину називають «Галіна», Павла - „Павел”, Ваня - „Янек”, Дмитра і Микиту - „Метек”, Осифа - „Зютек”, Теодора - „Толек”, Василя - „Вацек”. Імено теперішнього Папи Римского то в нас Венедикт чи Бенедикт? Як пишут в підручниках, в старогрецкій мові букву В звали «вита», а по-новому тоту саму зовут «бета». Тепер насуваються порівняння назв азбук: «алфавіт» і «alfabet».

Коли читатся латинком написану назву *Wawel*, то тото слово не ма в польській мові значыня (чеколяди „Wawel” ту не мішайме). Єднак як го написати і перечытати по-нашому *Вавель* то ся вказує, же тота назва має своє давне значыня, бо была колиси вежа Вавель, за причыном котрой появилися ріжны мови; місто Вавилон чи вавилонське переселіня. Но але то може лем нам так ся здає?

Вказалося, же том справом зацікавився і заняв допіро тепер Пйотр Макух. Знав о тим, што значыт назва *Wawel* в грецкій, латинській і всхідньословянських мовах. Зазрів до найстаршых польских хронік і серед девятьох рукописів Великопольской хроніки Сендзівоє з Чехла з 1450 року, де перший раз згадана є назва *Wawel*, нашов записану ей латинком двояко: перше *Babel*, а ниже тым самим писмом *Wawel*, так якбы наш правопис і вымова. Інча хроніка Межви порівнує забитя смока в Кракові до того, як Даниїл забив вавилонського смока. Вказуєся, же посеред руских переказів є парунадцет о виправі героїв до Вавилону, жебы там поконати смока. Чом в Кракові беріг назвали по- нашому? - то наступне пытаня.

По ґрунтовним розпознанню джерел інформації автор дішов до высновку, же назва *Wawel* означат Вавель – од вавилонської вежи. Його працю і ей

выники выдрукувано в № 4 часопису „Alma Mater” з 2008 року. Макух пише тіж, же часто правды находятся не деси далеко, але під нашыма ногами, лем жебы їх одкрыти, треба ся на них зашпотати.

В минулим році было 600 років битвы під Грунвальдом. В польській мові само тото слово *Grunwald* тіж нич не значыт, але два окреми, з сусідским правописом *grün wald* - то *зелений ліс*. А цілком близко нас є една з кількох місцевости в Польши о назві Шымбарк (*Szymbark*); в нас дома повідали: Шембарк. Зас історични джерела вказують, же то спольщена назва *schön berg* (з нім. *гарда гора*) а тот *Schönberg* коло Горлиц був попереджений нашом назвом Красна гора.

Василь Шлянта

Різдвяна яличка в моім селі

Вшиткы знаме тото, же різдвяна яличка пришла до нас з заходу, а докладні з Німеччини. Але ци знаме, коли заблисла в наших лемківських хыжах? Мої баба Марина кожду Велию Рождества Христового оповідали тото так: “Пізно в осени штырнадцетого року в нашым селі была велька битва, в котрій згинуло 123-х австрияків і москалів (іначы николи їх не звала, бо рускы - то были мы), а, може, веце было раненых. Але австриякы выгнали москалів з нашого села аж під Горлиці. Як австриякам під Горлицями было барз тяжко - пришли їм на поміч німці, котры кватерували в нашым селі тыжден. Як пришли латиньскы свята Рождества Христового, то з самого рана на Велию чыстили мундуры, обув’я, одмітували з подвірця сніг, а з ліса на санках привезлы дост вельку яличку і „посадили” ей в купі гною серед подвірця. Небо было захмарене, залітував сніг, а як ся змеркало і показалася перша звізда на небі - засвітили коло яличкы свічки, молилися, співали коляды до пізной нocy. Были то барз добры люде і нікому в селі не зробили жадной кривди.”

Тот гардий звичай ся сподавав не лем моім дідам, але і цілому селу, то так юж остало по гнесній ден.

Ходив-єм юж до другой кляси і кажды Різдвяны Свята видів-єм тасмничу зелену різдвяну яличку на тлі білого снігу серед мого подвірця. На початку тридцетих років минулого столітя мої мама юж з самого рана на Велию приносили невельку яличку до хыжи, а як юж ей гарді прибрали, повіли до нас - трьох сынів: “До святой вечери не смієте нич рушити з той яличкы, бо будете мати гріх і розмаїты струпы або чырякы на своїм тілі аж до другой Велиї”. Пам’ятам до гнеска, як кортіли нас маленьких солодкы цукеркы, тісточка, орішкы. Хоц до святой вечери было лем пару годин - для нас був то барз довгий різдвяний піст, бо покуса гріху родится юж в невинным дитячым серці і прото треба ціле жытя о тым пам’ятати.

(С.М)

З Новим роком,

*З Новим роком, з новим щастям
Вітаю Вас, люди,
Хай стелиться життя красне,
Всюди радість буде.
Як земля наша широка
Від краю до краю
Люди щастя з Новим роком
Скрізь собі бажають.
Будьмо щасливі, як весна,
Як осінь, багаті,
Най вітає згода красна
Всюди, в кожній хаті.*

*Від гір, снігом засипаних,
На землі західні,
За далекі океани
Та на Україну
Пливуть щирі побажання
До Вас, сестри, брати,
Для Вас столи застелені
Щирі і багаті.
З Вами разом тост внесемо
В Новорічне свято
За мир, правду на всій землі,
Життя тихе братнє.*

*З Новим роком, з новим щастям
Щиро Вас вітаю!*

Меланія Собин

Свят-вечір народів

19 грудня в Лігниці вже дев'ятий раз проходив Свят-вечір народів („Wigilia Narodów”) - свято меншин міста. Цього року господарями були євреї. Вони не святкують Різдвяних свят, але мають у цей же час своє релігійне свято. Вони, співом артистів з Вроцлава, показали свою багату культуру. За столи засіли цигани, німці, білоруси, росіяни та й ми, українці - лемки, створюючи спільний стіл. Добре, що культурне багатство Лігниці, яке живе серед народів цього міста, достерігають різні організації та представники влади міста на чолі з президентом Тадеушем Кшаківським. Єдність цього Свят-вечора, на жаль, не в різдвяний день, однак, дарує мешканцям Лігниці через мас-медіа дорогу у світ толерантності й розуміння. Добре, що ми вже є рівноправними мешканцями Лігниччини, а так не було в 1947 році. Сьогоднішня пошана Лігниці для нас - це найкраще світло на ялинці у Свят-вечір народів.

(ав)

„Думка”

перша наша капеля на вигнанню

Лемківській спів штодня будив красу Карпат і творив особливий світ, де Церква та традиція од віків жили в кожного лемка. Тот спів, запертий наказом акції “Вісла”, засуджений на смерт і асиміляцію, приїхав тіж в вагонах в 1947 році на вигнання з лемками. Він жив в молитві та обрядах, своїм голосом не дозволив нам вмерти, жив в людях, яки не одшмарили свого походжіння та не заперли двері для свого покликания. А кожна людина має своє головне покликания - бити собом.

Медже такими людьми били гудакі „Думки” - першої капелі на західних землях од 1947 р. Она діяла в складі: Петро Гойняк - керівник, перші гуслі, Михал Олесневич - гуслі; Юліян Гойняк - гуслі; Василь Шаршонь - бубен (на жаль, він не міг виступити на нашим святі). Тоти гудакі прикрашали співом весіля, даруючи рідну музику.

Завдяки „Думці” молодята могли починати родинне життя так, як їхні предки. Видіти хоч в мельодіях і піснях Лемківщину, але тіж вірити, што треба своє шанувати, проти того зла, котре вкрало церкви та забрало вшитки вікови надбаня дідів-прадідів, даючи зимну зруйнувану понімецьку хату. В тих чужих хатах, однак, жила наша гірська традиція, а на стінах вісіли ікони, привезени з дому в вагонах.

Гурток ОЛ з Лігниці хотів подякувати „Думці” за довголітнє підтримування нашої традиції і 16 жовтня 2010 року в Рашівці в ресторані „Остоя” зорганізував забаву - „Лемківська осін”, де грав „Клуб 46”, але і гостинно „Думка”. Дякуємо за Ваше прибиття, Дороги Музиканти капелі „Думка”. В Вашим співі чути красу Новівси, Береста та цілої Лемківщини. Щира подяка на руки Ваших родин, яки сперали Вас през тоти роки. Віримо, што Ваша сила в музиці та співі буде на віки дарувала лемкам любов до віри та традиції.

Адам Вєв’юрка

Бортнянськи дев'яси*

Дост пізно довідав-єм ся з „Нашого слова”, же помер Теодор Кузяк з Бортного. Людина непересічна, знана в лемківским світі з острого пера, гумору, критичної оцінки і пензля примітивіста.

Коли по 10-х роках дістали-зме до рук своє друкуване слово („Наше слово”, а в нім найдорозжшу для нас „Лемківску сторінку”) - лемки масово почали його пренумерувати. То завдяки таким людям, як с.п. Т. Кузяк, будили-зме ся зо спаня, голоснійше бесідували по-своєму, з костелів вертали до своєї церкви. Так напrawdę, „ЛС” творили прости люде, але добрі знали по-своєму читати і писати. Нашу інтелігенцію, котра остала при своїм народі, можна було порахувати на пальцях двох рук. Як часом декотрий, більше вчений, записав цілу нашу сторону, не любив-зме. Але дописи покійного юж Т. Кузяка любив кождий лемко і не лем за його гумор і найкращий діалект середньої Лемківщини.

Помер Теодор Кузяк з Бортного, бо вшитки-зме смертельни од початку світа. Але не помер Нестор Чепіга. Не пішов ани до неба, ани до пекла, лем бив і буде меже нами, покля наша розсіяна по світі остатня родина не забуде своє „Я”, свою рідну мову і молитву.

З Фецьом (так казав ся звати) особисто стрінув-єм ся лем штирі рази в житю. Перший раз в Тшмелюві. Приїхав з Жешова до братів в Зимній Воді і, при нагоді, на моторку приїхав до мене. Били жнива, не мав-єм часу, випили-зме по „келюшку” і розишлися. Другий раз спіткали ми ся в Новим Санчи на виставі „Лемкове” в жидівській синагозі. Третій раз - в його рідним селі на Лемківській ватрі. І зас не мав для мене часу - бив старостом того нового лемківського свята. Четвертий раз виділися ми на святі „Од Русаль до Яна” в Зиндранові. Зас бракувало часу, бив правом руком Гоча - газди Музею нашої культури і пам'яті.

Фецьо бив човеком високим, міцной кости, твердим, як камін, і не позволив нікому наплювати в свою кашу. Не боявся, здавалося, самого чорта, подібно як його дідо Ваньо, котрий вилами гнав нечисту силу зо свого обистя, аж покля не впав до гнояниці.

В Новим Санчи виділи-зме вшитки на стіні жидівської старої святині різбу розп'ятого Ісуса на хресті без голови (ніяк не мож поминути і забити). Довідали-зме ся, же зробили того для жарту

“рускему богові” гуральски пастухи овец. Хто по війні впомпував таку ненавист до вшиткого, што руске, тим колиси добрим і побожним сусідам, хто дав їм до руки незнане пред війном знярядя, жеби нищили вшитко, што на своїй дорозі найдут - того “порусінське”? В збезчещеній різбі видів Фецьо давного нашого майстра, котрий в коротки зимови дни різбив в липовим дереві того, што юж давно підшептувало му серце. Закінчену різбу терпячого Ісуса заносит в неділю до церкви посвятити, жеби набрала святой сили. Аж в тот час прибивав єй до тугой придорожної липи, далеко за селом. Довгима роками люде проходять там і назад, і кождий просит або дякує хочби лем за добре здоров'я терп'ячому Богу. В обі світові війни вояки розмаїтих національностей просили Бога, жеби заховав їх молоде життя, жеби вернули домів. В тот час Фецьо малює розбійника Савку з топором в руці, жеби глядав правди? Ні – пімсти. Бо правди не нашли, ани не найдут найпотужнійши Армії світа. Єй не є, ани не буде, покля воскреслий Бог другий раз не прийде на землю.

В вільний од роботи час Фецьо удає туриста і лазит по наших опустошаних селах, і зас малює, што видит. Завчасу рано “гуральські баца” отверат церковни двері, випущат “гуральське овце”, жеби паслися на наших руїнах до сита. Потім дозерат югасів, котри продукуют преварений, а не барз аж так добрий “осципек”. З того образка чути крик: “Гуралю, чи ці не встид?!” Чи чув славний польський композитор болячий голос малого лемка? Але як чув, то ся в гробі превернув.

Жив-єм довги роки в Гамериці і часом писали ми до себе. Котрисого року мали-зме ту зиму століття. Написав-єм о тим до Феця: „Впав барз велькій, по чепери сніг (Фецкове: *по гузицю*), мороз вден нич не пушат з 20 градусів, а вночи преходит гідні понад 30. Морозовий вітер гучит в комині, свище на дрітах і деревах, експресом жене на полудне, на Фльориді і інших полудньових Стейтах - нищит цитрусови плянтації і аж втовди топится в Мексиканській затоці. Аж 3 неділі не бив-єм в церкви, нияк не мож вийти надвір”. Мислів-єм, же, як приятель, ня пожалує. Де там, не бив би бортнянським вирковаком. Одписує: „Добрі вам так. Знайте, же богата Гамерика, то не вшитко, то така сама чужина, як кажда інша, лем же барже вихвалена”. І далі: „Гамерика для бика - робит свіжий емігрант, як сомар. Довги роки робив в закуреній шапі (*заклад ковальский*), або в гамерни (*механічно-направчи варстати*), лем про то, жеби на старіст мати свій кутик в сутеринах дакотрого старого емігранта. Зас Канада - для дзяда. З бідного газди, але газди, робит пастуха,

котрий ніч більше не видит, лем безмежну периферію, пороснену киртавом вербом і телячи хвості, котрима мусит ся ділити з медведьом і індіаніном, котрий до гнес ненавидит білого про то, же винищав бізонів і паношится на його земли. По кількох днях найде свою страчену корову: розметани кости, чорне палениско, при котрим індіане гуляли свої традиційни танці. Як взимі бракне їм сухих дров - заберут твої з-під стіни. А попрібуй дашто їм речі, то з торбом хліба будеш втікав до найближшій цивілізації. Не будеш юж пастухом, лем жебраком. Будеш жебрав на хліб, ніч достанеш яку-таку роботу. А жена пише: „Присилай дуляри - прецін вшитки не прогуляш, пам'ятай, же в старим краю маш жену і діти” (з листів і оповідань наших емігрантів „за вельку млаку”, 20-ти роки минулого століття). Тим листом Фецьо доп'юк мі до живого, постановив-єм більше до него не писати. Минув рік і Різдвяни свята. В великодний час дістав-єм од Феця святочну картку своей роботи, котра не мала ніч спільного з тим найвекшим святом. На тлі синіх гір сміялися до сонця дев'яси, а на самим долі грубим тушом написане: „Семан, ци ти не жаль?”. Такий то юж бив наш Велький лемко з Бортного. Для мене - добрий приятель, для нашого народу - горячий Син, як Лемківська ватра, для наших ворогів – зимний, морозовий, як йорданська ніч. Померла людина знана не лем в культурним житю лемків в Польщи, але і далеко за єй межами.

Помер Теодор Кузяк.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТ.

Семан Мадзелян

Пояснення

*Дев'яси - то дост рідке високогірське зілля, ни то бодак, ни то кактус. В насонечнених місцях стелится на земли (без бадилля) зеленим колячим вінцьом, а в нім 9 біло-золотих квітів. Квитне при кінці літа. Наши предки того зілля святили в церкві на Успіня Пресвятої Богородиці, аж в тот час мало оно тоту лікувальну і чародійну силу. Як над горами показалася барз чорна хмара, вкладали до мисочки з пеца 9 червених угликів, а на них давали 1 листок і 1 квіток дев'ясії, рахували од 9 до єдного. Вірили, же град замінится на звичайний потрібний дощ. Як захворів дашто в хижи, так само лічили го, лем, же доливали кус свяченої води і рахували од 1 до 9. Найчастійше помагало, а як ні, то гварили: „Така Божа воля”.

Спітканя з Лемківщином

Лемко на Заході в гнесніх очах оточиня становит образ цікавой та культурной людини. Але колиси било інакше. Ворожа політика держави по 1947 році навчила лемків страху. Боялися, хоц не знали чом. Втікали від слова “українець”, бо то бив знак „mordercy”. Втікали часто від української тотожності, штоб лем пережити на вигнаню. Страх декотрих знищив. Вбив свідоміст і любов до Бога та Лемківщини. Лишилися лем остой-свідки, яки створили наступне живе покоління лемків. Оно вірит, як їх предки, в силу та правду свого походжия. Силу тоту можна тіж видіти в учнях ІV ліцею з Лігниць, де не є страху перед широком культуром України, але і сут відкрити двері, за якими є повна краса Лемківщини. Однак довголітнє зло акції “Вісла” навчило бити сліпим і глухим на красу іншого народу, сусіда, приятеля. Створило образ лем „jednego prawdziwego obywatela Polski Ludowej”.

ОЛ при допомозі влади Любіна, на чолі з президентом Рачинським, хотіло уж другий раз вказати, што богацтвом Любіна тіж сут лемки. При спертю влади міста зреалізувано проєкт „Спітканя з Лемківщином”. Він вказав дорогу до світа, де живе наше культурне богацтво в атмосфері пошани й толеранції. Завдяки тому молодь лігницького ліцею завітала при вспертю директора Маріяна Шагали до Комплексу шкіл № 2 в Любіні.

Піснями, строями, при моїй гісторичній доповіді та доповіді Івана Тирпака - голови гуртка ОЛ в Любіні, ми вказали, што наш лемківський світ живий, хоц мав вмерти. Проєкт тот - то не лем зустріч з школами. Била іщи презентація лемківської кухні на святі школи в Лігниць, де вчатся тіж учні з Любіна, виставка фотографій Богдана Бухти з Лемківщини та показ публікацій ОЛ. Проєкт підкреслив добре становище влади Любіна до меншин, а і вказав, што лемки хочут творити добро для того міста гнеска, заран та до кінця земського світа.

(ав)

Подякування

Дякую за виборчи голоси, в яких била Ваша сила, штоб вказати, што МИ тут є на Заході. Ваше попертя є сигналом, што можемо творити єдність. Вірю, што голоси на мене (більше 2 тисяч - ред.) Ви віддали як на всіх нас, штоб збудувати спільну хижу, в якій буде місце для ВШИТКИХ вигнаних акційом “Вісла”.

Адам Вєв'юрка

XXV Ювілей в Олаві

23 жовтня 2010 р. парафія Різдва Пресвятої Богородиці в Олаві святкувала ювілей: 25-ліття існування. Святкову урочистість розпочали молебнем до Пресвятої Богородиці, поручивши заступництву й опіці Божої Матері цю греко-католицьку спільноту. Після привітання єпископів, розпочалась подячна Божественна Літургія - за дар існування парафії та подальше благословення для усіх парафіян.

Архиєрейську Божественну Літургію очолили: єпископ Петро (Крик) - Апостольський Екзарх для українців-католиків у Німеччині й Скандинавії, та єпископ Вроцлавсько-Гданський Володимир (Ющак); співслужили отці: протосинкел о. мітрат Богдан Галушка; декани: о. Богдан Огородник, о. Аркадій Трохановський, о. Андрій Бунзило та інші ієреї: о. Шимон Янковський, о. Андрій Михалишин, о. Леслав Лесик, о. Михайло Гук, о. Дарій Губ'як, о. Павло Добрянський. Римо-Католицьку Церкву репрезентував о. декан Станіслав Біяк. На проповіді владика Володимир наголосив на важливості Таїнств, які відбуваються в Церкві. Завдяки цьому кожна людина, що приймає Святі Тайни, освячується. Це дар від Господа, якого парафія в Олаві удостоюється вже протягом 25-ти років. Завдяки цьому твориться, міцніє, вдосконалюється кожна людина, кожне подружжя, кожна родина цієї парафії. Наприкінці Божественної Літургії слово взяв владика Петро, який був ініціатором і першим парохом. У слові згадано про атмосферу, що була між людьми в 1985 році, коли відправлялось перше богослуження. Владика Петро охарактеризував період вісімдесятих років УГКЦ у Польщі як час здійснення мрій і сподівань, але й подолання страху. Після Божественної Літургії парафіяни подякували архиєреям та всім священикам за участь у ювілей та спільну молитву.

Історія парафії

До відкриття парафії мешканці Олави та довколишніх сіл приїжджали на богослуження до Вроцлава. Однак священики, а особливо владика Петро (Крик), вказували на душпастирську потребу почати відправи в самій Олаві. Перше

богослуження відправив згаданий архиєрей 22.09.1985 р. Досі богослуження відправляються у костелі по вулиці о. Янковського, де служилась перша Св. Літургія. Парафіяни Олави переважно походять із Лемківщини (село Білянка).

Коли розпочались відправи в Олаві, приїжджали з Вроцлава хористи та провадили спів: Андрій Дзюбинський, Анна Миць, сестра Олена Горбань (Згромадження Св. Йосифа Обручника Пречистої Діви Марії). Далі місцеві парафіяни самі співали богослуження в церкві, зокрема Анастасія Лабівська. Тодішні активні парафіяни: Петро Дутко, Іван Лабівський, Михайло та Анна Лабівські, Стефанія Лабівська, Анна Барновська, Анна Пехота, Теодосія Пучак, Анеля Сасвич, Михайло Лабівський, Марія Смарж.

Так, із часом, життя парафіяльне (під проводом чергових отців) почало самостійно дихати на повні груди й набирати характеру, притаманного олавській спільноті. Крім церковних відправ протягом усього літургійного року, парафіяни збираються на спільних зустрічах у різдвяний час та на Ватрі (на цегельні). Ці й інші ініціативи мають за мету інтегрувати, ангажувати та зберегти молоде покоління при церкві в Олаві.

Владика Петро Крик

Правлячі ієреї парафії Різдва Пресвятої Богородиці в Олаві:

Єпископ Петро (Крик) 22.09.1985 - 20.07.1994;
о.Юрій Бойченко 21.07.1994 - 20.08.2000;
о.Аркадій Трохановський 21.08.2000 - 13.08.2001;
о. мітрат Богдан Галушка 21.01.2001 - 31.10.2003;
о.Андрій Михалишин 13.08.2001 - 31.10.2003;
о.Роберт Роса 01.11.2003 - 31.08.2008; о.Леслав Лесик 01.09.2008 - 31.07.2010; о.Андрій Михалишин і о.Павло Добрянський 01.08.2010 р.

о. Павло Добрянський

VIII Дні Антонича

Порядкування цвинтарів на Лемківщині

Життя людини на землі є знаком пам'яті в серці іншої людини. Коли пам'яті людини вмерат, лишається лем хрест на могилі. Цвинтарі на Лемківщині - то сила для нашої земської вічності і надії, що Бог о нас не забуде. Для нас, вигнаних в 1947 році, хоч роджених на Заході, хрести на лемківських могилах є вказівком, де глядати дороги до сел наших предків. Они сут часом лем єдином пам'ятком наших прадідів. Ми, лемки ХХІ віку, не можемо будувати своїх родин без пам'яті о світі, вкраденим акцією "Вісла". ОЛ хоче будити тот світ, штоб свідчити правду, чий кости лежат в лемківській землі.

Від 22 до 24 жовтня молодь українського ліцею і не лем, разом з місцевом молодьом порядкувала цвинтарі на Лемківщині в Чорним та Фльоринці. Проект тот дійшов до реалізації завдяки фінансовій підтримці Головної управи ОЛ. Виїзд не бив лем проектом едукативним, наставленим на порядкування цвинтарів, але тіж і пробом отворіня двери до лишеної прадідівської землі, штоби молоди лемки глядали в собі, в своїх родинях зв'язок з минулим часом – з яких сел походили їх прадідове, яки мали імена, хто іщи мешкав в їхній хижи і т. д.

В Фльоринці

В Біличній

Вечірній концерт

Молодь ночувала в Горлицях в Центрі культури ім. Б. І. Антонича – свого патрона. Била в Біличній, де могла видіти, же лем церква єднає природу з минулима молитвами мешканців. А краса назбраних підпеньок при запаху вогнища обудили на ново село Біличну, яке тужит за світом лемків, повним співу та радости. Медже красом природи ми віднаходили голоси жалю та кривди, але і надії, яка родилася в очах тих молодих люди, коли порядкували цвинтарі. Голос предків ніби повертав минуле, штоб вказати, што зло 1947 року нас не знищило. Наши хрести, церкви, хижи - то є тіж історія нашого народу. Ми відвідували інши села: Ізби, Перунку, Поляни, Берест, Мохначку, Криву, Маластів і виділи, што кожне село є інше, так само, як кожен лемко, але творят разом чудову Лемківщину.

Дякую молодим лемкам, яки хотіли своїм працьом вказати, што то не чужа їм земля, а святіст цвинтарів є вікова. Поїздка тот не мала лем будити минулу красу Лемківщини, але тіж дарувати сили, штоби ми вшитки повірили, што життя лемків однаково горячо б'є на Західних та на Рідних Землях, штоб НАШЕ НЕ ПРОПАЛО.

Адам Вєв'юрка

Як то було...

Коли шість років тому переняла-м обов'язки опікуна-куратора Лемківського Єрусалима - була-м іщи студентком 3-тього року малярства і сама яко початкуюча мала-м дост неясне поняття, што до своей творчости, а тим більше, што до справи, за яку ся беру. Але так було шість років тому...

А одкаль взявся сам задум і пошто? Ту треба вернутися в спогадах іщи дальше, бо десят років тому... Втовди Богдан Салей роздумував, што зробити з молодима чи взагалі з людми, яки займаються мистецтвом, творят штоси і збираються кожного року при нагоді Лемківской ватри. Думав і видумав: Міжнародну презентацію пластичной творчости артистів Лемківщини "Лемківський Єрусалим". Сама назва визначат, о кого ходит. Доповім лем, же Лемківський Єрусалим - то тіж символ поворотів з вигнання до землі прадідів. Сам факт зорганізуваня виставки сповняв і сповнят іщи одну функцію - інтегрує того середовище творчих люди.

Перша презентація мала місце в Горлицькій Галерії „Dwór Karwacjanów”, а кожна наступна їхала шторааз дальше в світ. І так, наш Єрусалим бив в Сопоті, Вроцлаві, Варшаві, Кракові, Освенцімі, Ряшові, Сяноку, на Словаччині: в Пряшові і Меджилабірцях, в Сербії в Сремских Карловцях і

Вернісаж, Антоничівка - Горлиці 2010

Пленер, Тереза Барабаш, Ватра - Ждиня

Вернісаж, Ярослав Гавор „ЛемОн”

Вернісаж, Здзіслав Толь - о початках ЛЄрусалима

Наталія Гладик - куратор ЛЄ

в Німеччині в Мюнхені. Єдном з визначних подій того проєкту була виставка 2007, зорганізувана в краківским Палаці мистецтва, на котрій, крім праць сучасних артистів, була презентувана єдна оригінальна праця Никифора - Еліфанія Дровняка, випожичена з приватной колекції.

Важним, як ходит о розвиток проєкту, є організуваний од трьох років пленер в Ждини, який

Фрагмент фотоекспозиції Олесь Качмара

є нагодом до спільних спіткань, бесід, планів і што тіж є важне - крім праці є то час доброй забави. Зродилася тіж ідея акції, котра буде промувала лемківську культуру. І так учасники програми мают за заданя запроєктувати банер на задану тему. Запроєктувани банери під кличком: Про-лемко і Made in Lemko того року тішили очи учасників Калейдоскопу культур в Вроцлаві. В тим році, ювілейним для проєкту, подумала-м, же варто би було записати на майбутнє наши спільни діяня. Зробили-зме першу фільмову продукцію, што правда коротку, - 10-минутний документальний фільм, який змістово показує, як то було, і товаришит кожній виставі.

В кінцевих написах до фільму написала-м: „Łemkowskie Jeruzalem” jest przede wszystkim miejscem powrotów do biblijnej doliny Cedronu, którą Łemkowszczyzna przeżyła przed półwieczem. To również przestrzeń otwartych spotkań artystów działających dziś w różnych środowiskach społecznych, artystycznych i branżowych. Przez te lata wspólnie tworzyliśmy nasze Jeruzalem i jakąś część historii, a granice nie istniały i nadal nie istnieją dla nas...” І в тим місци виписала-м 83 учасників десятиох едицій Лемківського Єрусалима. Чи то дуже, чи мало? Не потрафлю одповісти. Але, на певно, можу повісти, же Лемківський Єрусалим, який десят років тому започаткував Богдан Салей бив і є барз потрібний.

Час летит шторааз прудше, а процес формуваня лемківской культури цілий час триває і лишат по собі сліди.

Наталія Гладик

Вернісаж, Центр культури Ловіцка - Варшава

Пленер, Ждиня

Т.Гридяєва, О.Камецка, О.Хорошко, М. Барабаш

Каталоги виставок

Вернісаж, Каноніча 1 - Краків

Дитяча сторінка

Затримайся, хвилино!

Дорогі родиче,
присилайте оригінальні
і неповторні фото Ваших потіх,
найгарщи
опублікуємо на дитячій сторінці.

Теодор, Наталія і Миколай Докля

Як Ісус родився

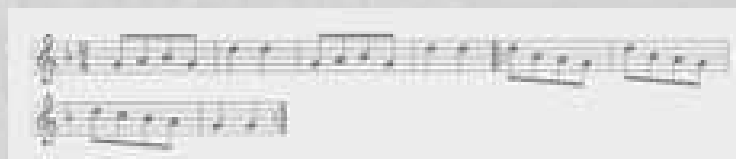
Як Ісус родився, та не мав кожушка,
(2) Ни кожушка, ни шапчини,
Змерз в ножки і вушка.

А прибігли діти, кожушок му дали,
(2) І в чоботки, і в шапчину
Ісуса убрали.

А щоби нам скорше Ісуса загріти,
(2) Та з Ісусом пішли в танець
Рідни наши діти.

Ісус гуляв дрібно, преберав ножками.
(2) "Добрі мені, любі діти,
Добрі мені з вами".

Записала В. Гойсак від Марії Гамбаль,
нар. 1927 р. в с. Чарна.
Нотна обробка: Мирослав Дзюбина.

Жеби одшифрувати слово, мусиш
порахувати звірятка на нашій яличці:
Порахуй, кілько червених і синіх
папуг на малюнку? Під відповідним
номером впиши букву „в”
Кілько на яличці вовірок? – буква
„з”
Кілько на яличці сов? – буква „р”
Кілько зайчиків і лисичок разом?
– буква „о”
Кілько на яличці мишок? – буква „і”
Кілько пташків сидит на яличці?
Суму поділь през 6 і довідашся,
під яким номером треба вписати
букву „д”

1 2 3 4 5 6

--	--	--	--	--	--

Чи знаш, для кого з діти,
котри ліплят балванка,
сут приготовувані тоти
вшитки подарунки
під яличком?

38 Маковицка струна

В суботу, 4 грудня 2010 року, в Бардіїві (год. 15⁰⁰ і 19⁰⁰) і в неділю, 5 грудня, в Пряшові одбився 38 огляд народних пісень «Маковицка струна», організований ЦР СРУ Словаччини. Сценарист і режисер огляду - д-р Анна Дерев'яник, модератор - Степан Гій. Концерт супроводжав Оркестр народних інструментів Юліуса Селчана.

«Маковицку струну» одкрив голова Центральної ради СРУ СР Петро Сокол. Він, між іншим, сказав: «Протягом 37 років зі сцени «Маковицької струни» прозвучали сотні русько-українських пісень, які є свідченням того, що наша народна пісня живе. Народна пісня - як сльоза: очищує душу і зміцнює наш родовід. В ній живе наша русько-українська душа. Пісня всіх нас об'єднує, дає нам силу для боротьби з сьогоднішніми труднощами і дозволяє з чистою совістю дивитись у майбутнє. Ми пишаємось тим, що високі почуття любові до нашої пісні, до нашого народу об'єднали нас навколо ідеї збереження прекрасних наших традицій і

Лауреати «МС» дует: Мирослава Гладіш і Зузана Филічко (Шариське Ястраб'є).

звичаїв».

Огляд складався з 7 концертних виступів: «Мамко моя рідна», «Молодість моя, молодість», «Чом ти, любове, нещаслива», «Ей, любуй м'я, любуй», «Ходив до нас, ходив» та «Іде свадьба, іде» - наймогутніший акорд *Маковицької струни*.

За рішенням жюри переможцями стали:

соло: Степан Штець з Кошиць (народна пісня «Летів пташок понад воду»)

дует: Мирослава Гладіш - Зузана Филічко (Шариське Ястраб'є) (народні весільні пісні «Ідемо, ідемо» та «Помалы ня розплітайте»),

тріо: Катарина Лукчик - Моніка Малик (Сабинів) - Ірена Веверка (Седлиці) (а-сепелла - народна пісня «Ани я не стади»).

Премію жюри одержало тріо: Михаела

Мушинка - Іванна Світок - **Мартина Світок** (З'єднана школа ім. Т. Шевченка, Пряшів) (народна пісня «Не чекай, бетьярю»). Премію глядача одержав дует: Валерія Сташек (Абрагамівці) і Рене Адамишин (Ряшів) (народна пісня «Спитує шя дівче гав'яра»). Гостями тогорічного огляду був Народний колектив «Розмарія» з Закарпаття (Україна) під керівництвом Н. Петій-Потапчук.

В вечірньому концерті в Бардіїві взяли участь: приматор міста Бардієва Борис Ганущак, депутат Пряшівського самоврядного краю Андрій Гаврила, делегація Союзу русинів українців Сербії, очолювана Йоакимом Грубеньом, делегація Об'єднання лемків - голова Штефан Гладик. На концерт приїхала делегація працівників культури Закарпатської області України, яку очолив начальник управління культури Закарпатської обласної державної адміністрації Юрій Глеба та в.о. генерального консула України в Пряшові Юрій Колядинський.

Концерт з Бардієва передавало в прямій трансляції радіо «Патрія». Дуже тішить одомолджиня Маковицької струни, але більше смутити словакізація. Ведучий програми бесідував переважно державною мовою. Програма огляду видрукувана словацькою мовою. Асиміляцію прискорюють не лем націоналістично наставлени чиновники влади, але найбільше байдужість самого нашого населення, поділеного національно

Лауреат «Маковицької струни» Степан Штець (Кошиці).

і релігійно. Редакція тижневика „Нове життя” про тото часто пише мудри пояснення, але хто його читає? Переважно тоти читають, што вчилися колись української мови, а молодих написане літературною мовою не цікавить. Їм вигідніше читати по-словацьки. Подібно є з тима, што вчатся в школах русинського язика, они тіж не читають русинських видань, бо в більшості сут словацькомовни. Позитивні дії СРУ і Редакції „НЖ” не підтримує ніхто, ні влада, ні церква, ані сами люде, й не є кому затримати гальопуючий процес асиміляції.

(пи)

Презераме стари фотографії і документи

Дівчата з Улюча у своїх народних вишиванках.
Знимка з часів, коли жив Улюч.
Прізвища невідомі.

Дівчата з Улюча.
Знимка з початку XX сторіччя.
Особи невідомі.

Дівчата з Улюча перед його спалінням у 1946 р.
На фоні хати покритої стріхою.

Подоляк Анна і Добрянська Софія з Улюча
перед 1946 р.

*Фотографії з приватного архіву
Софії та Ярослава Холявків із Сянока*

Хроніка ОЛК за 2010 рік.

Традиційно, голова Першого Відділу Об'єднання Лемків Канади (ОЛК) в Торонто Павло Лопата із двома членами - секретарем Максимом Маслеєм та скарбником Романом Колосом провели Різдвяну і Новорічну коляду у неділю 10-го та в понеділок 11-го січня по домах своїх членів та знайомих, а також і по різних українських установах та приватних підприємствах.

16 січня члени ОЛК організували "Маланку 2010", котра завершилася дуже успішно. Новий рік за юліянським календарем радісно й весело зустріло понад 200 осіб. Під час вечора пролунало кілька колядок, одна з них дуже мелодійна, на слова Богдана Ігоря Антонича "Народився Бог на санях...", котрі виконували Галина Цеховська, тріо сестер Аніта, Катерина й Адріяна Тузи, Івона Коваль з сином Миколою та Надійка Полянська.

19 січня зібралося майже 50 родин з дітьми у домівці "BABY POINT", щоб разом відсвяткувати спільну кутю. Йорданську воду і смачні харчі посвятили і поблагословив о. Олег Качур. Програму вечора провадив автор хроніки, а брали в ній участь сестри Юлія і Наталка Гринько, Наталка Лукачин, Калина і Данило Покрищакі, брати Юрчик і Адриянчик Куницькі та сестри Дарія і Патриція Гбури.

31 січня відбувся 16-ий 3'їзд КУ ОЛК, на якому були присутні 30 членів. Вони послушали звіти окремих голів Відділів, скарбника, голів Контрольної, Номінаційної і Верифікаційної комісій, а також голови Товариського суду та голови КУ ОЛК П. Гриньківа. Порядок нарад закінчився словом новообраного голови Адама Стеця та відспіванням українського славня "Ще не вмерла Україна...".

Засідання членів КУ ОЛК відбулося в неділю 21 лютого. На ньому новообраний голова А. Стець офіційно перейняв функцію. Він же ж прочитав склад членів у Раді директорів КУ ОЛК на наступну каденцію. Під час нарад обрано п'ятичленну статутну комісію, склад членів комітету для організації Ювілейної 25-ої Лемківської ватри, ухвалено фінансово підтримати видання книжки лемківських пісень, зібраних покійним вже Ярославом Полянським, та вирішено ряд інших важливих справ.

12 березня члени організаційного комітету Ювілейної 25-ої Лемківської ватри зішлись разом з головою КУ ОЛК А. Стецем, щоб точно розподілити різні обов'язки праці членів та визначити, за яку роботу кожен з них відповідає.

14 березня у домівці ПЛАСТ відбулися чергові 41-ші Загальні річні збори Першого Відділу ОЛК. Більше інформації про ці наради можна прочитати в журналі "Лемківщина", США, номер 3, з 2010-го року.

У будинку ПЛАСТ в Торонто 18 квітня відбулася Великодня трапеза-святчене, організована членами Першого Відділу ОЛК, на котрому було біля 80 присутніх. У програмі брали участь о. Олег Качур, П. Лопата, А. Стець та молодші: Покришак Данило - гра на гітарі, Гбур Дарія - декламація та сестри Юлія і Наталка Гринько - спів і декламація.

21 березня в галерії Канадсько-Української Мистецької Фундації (КУМФ) офіційно відкрилася виставка образотворчого мистецтва художника Павла Лопати з участю багаточисленної громади міста Торонто. Привітати його з 65-літтям від дня народження (20 березня 1945 р.) та 50-річчям мистецької творчості прийшло в той час багато друзів - членів ОЛК з несподіваними дарунками. Про цей вернісаж широко згадувалось в українській пресі, а на місцевому телебаченні з'явився репортаж.

1 травня у вечірній час, була zorganizована зустріч членів ОЛК та гостей з головою СФУЛО зі Львова Володимиром Ропецьким у Пластовій домівці в Торонто. Говорив він досить широко і детально розповідав про пророблену роботу під час його ще на сьогодні незакінченої каденції та про успішно проведені різноманітні імпрези в різних кутках України, де тільки живуть лемки та існують лемківські Товариства. Він також інформував слухачів про всілякі публікації, наочно показував кілька екземплярів географічних карт Лемківщини та відповідав на запитання.

2 травня відбулася з цим же самим гостем - головою СФУЛО, більш товариська зустріч у Музеї ім. Юліяна Тарновича, розміщеним у приватному будинку Надії та Максима Маслеїв, на кінець якої голова КУ ОЛК Адам Стець вручив гостеві чек на суму тисячу канадських доларів.

7 квітня по тяжкій недужі відійшов у вічність у Торонто на 89-му році трудюлюбного життя довголітній фінансовий скарбник КУ ОЛК та помічник у розбудові оселі "Лемківщина" бл. п. Микола Карпій - "Зенон". Вічна йому пам'ять!

27 травня переважна більшість членів КУ ОЛК зібралася у приміщенні ПЛАСТ на чергове засідання, на якому було детально обговорено організування 25-ої Лемківської ватри та інші справи, пов'язані з господарюванням на оселі "Лемківщина" перед початком ватрянської програми. 22 липня відбулося чергове засідання членів КУ ОЛК, під час якого було обговорено усі організаційні справи Ватри.

31 липня та 1 і 2 серпня відбувалася Ювілейна 25-Лемківська ватра, яка пройшла святково, величаво і дуже успішно з рекордним досі числом гостей та найбагатшою й найрізноманітнішою програмою. Під час Ватри виступали більш відомі й менш відомі різноманітні співочі групи та окремі солістки співу у супроводі різних музичних інструментів, які виконували ряд пісень і танців.

26 вересня відбулося урочисте відкриття й посвячення кількома священниками нової домівки Пластової Станиці в Торонто, яку подарували подружжя Ярмила й Ераст Гуцуляки - відомі меценати та жертводавці різних українських проєктів. Серед почесних гостей на цю церемонію був запрошений і присутній автор цієї хроніки разом з дружиною.

17 жовтня на засіданні членів КУ ОЛК у домівці ПЛАСТ на основі фінансового звіту скарбника Р. Євченка було обговорено фінансовий стан після 25-ої Лемківської ватри, зокрема її прибутки й витрати; формування нових, додаткових до попередніх веб-сторінок, їхній зміст і вигляд; створення спеціального святкового комітету для відзначення 50-річчя заснування нашої лемківської організації в Торонто та інші важливі справи.

Члени святкового комітету у складі 14 осіб, на чолі з головою КУ ОЛК Адамом Стецем, відбули свої перші наради 22 жовтня у приміщенні Музею ім. Ю. Тарновича. При обговорюванні цієї важливої для нашого Об'єднання імпрези був присутній Адриян Лепкі (Заброварний), який погодився підготувати короткий з прозірками репортаж з нашої довголітньої діяльності. Наради закінчилися тим, що всі присутні отримали чітку картину про те, як це свято має виглядати: з доповіддю, мистецькою програмою та бенкетом або й чимось подібним.

24 жовтня у залі Православної громади Культурного центру св. Володимира відбувся Святковий бенкет з нагоди 40-ліття священства отця Протопресвітера Богдана Сенця, що народився 18 серпня 1943 року в селі Морохів на Лемківщині та 40-ліття спільного подружнього життя з добродійкою Катериною. На цьому святі був присутній голова Першого Відділу ОЛК П. Лопата з дружиною, який від нашого Об'єднання передав Ювілярам письмове привітання.

30 жовтня у Громадському центрі УНО в Торонто відбулося Ювілейне відзначення 80-річчя часопису „Новий шлях”. На святкування завітали читачі газети, офіційні особи, однодумці та друзі, а також і провідники громадських організацій, серед яких були голова КУ ОЛК Адам Стець, Павло Лопата та Степан Мерена.

26 листопада пройшли наради членів КУ ОЛК в українській домівці ПЛАСТ у Торонто, на котрих обговорено різні організаційні справи. Найважливіші розмови велися навколо відзначення 50-річчя заснування спершу ООЛ й опісля ОЛК, котре заплановано відсвяткувати у вересні 2011-го року, а також про матеріали, які б мали надалі з'являтися на наших веб-сторінках у майбутньому під адресою: www.lemko-olk.com

12 грудня знову скликано засідання членів КУ ОЛК, обговорювались господарські справи оселі "Лемківщина" та "статут", якого усі члени мали б дотримуватись. На Лемківську освітню фундацію ім. І. Криницького, що діє на Лемківщині, ухвалено передати 1.500.00 канадських доларів.

Павло Лопата

Поетична монографія про життя Антонича

Калинець Ігор: *Знане і незнане про Антонича. Матеріали до біографії Богдана Ігоря Антонича*. – Львів: „Друкарські куншти”, 2010. - 140 стор. - Наклад 500 прим.

Від 1966 року, коли у Пряшеві з'явилося перше посмертне видання зібраних творів Богдана Ігоря Антонича і матеріалів про нього під назвою „Перстені молодості” (упорядник Микола Неврлий), про одного з найвизначніших українських поетів міжвоєнного періоду появилось кілька солідних наукових праць і видань його творів. Особливо плідним був 2009 рік, коли українська громадськість відзначила сто років з дня народження поета. З нагоди цього круглого ювілею у Львові вийшло „Повне зібрання творів Б. І. Антонича”, а у Пряшеві – збірник „Б. І. Антонич і Словаччина” (Крилатий вітер. Упорядник М. Бобак). Та, як це не парадоксально, досі не було опубліковано солідної біографії Антонича. Цю прогалину заповнила книга поета, літературознавця і громадського діяча Ігоря Калинця „Знане і незнане про Антонича”, видана Міжнародним інститутом освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету „Львівська політехніка”. Зараз на початку слід сказати, що це – блискуча праця. Авторіві вдалося по дрібних зернятках зібрати, мабуть, все, що досі було написано про поета, поповнити зібране новими матеріалами з архівів і від приватних осіб та подати все це у високопрофесійній художній формі. І тут, як і в попередніх життєписах Антонича, основним джерелом інформації про нього були спогади його нареченої Ольги Олійник, вперше опубліковані в Пряшеві. Книжка читається як захоплюючий художній твір, побудований на реальних фактах. (...)

Описуючи дитинство поета автор чимало уваги присвятив опису Лемківщини, де він народився (в с. Новиця Горлицького повіту) в сім'ї священика Василя Антонича (сина селянина Антона Кота і Євдокії Гуски) та сімейному оточенню, в якому він виростав, починаючи відом, батьками, нянею-пестункою і кінчаючи його вчителькою в початковій школі. (...) Другий розділ автор присвятив навчанню Антонича в Сяноцькій

польській гімназії, де його вчителем був відомий український художник і музейник Лев Гец. Тут він заперечує твердження польських дослідників життя і творчості Антонича, що перші свої вірші поет писав польською мовою. Посилаючись на спогади його близьких, автор доводить, що перші вірші Антонич писав рідною лемківською говіркою. (...) Більш детально І. Калинець описав львівський період життя Б. І. Антонича: навчання в університеті, участь в Гуртку українців, перші публіковані вірші й збірки, членство в Асоціації Незалежних Українських Митців та Українському товаристві бібліотекарів.

Дальший розділ присвячено участі Б. І. Антонича в Товаристві „Просвіта” на Левандівці, в драмгуртку якого він грав на скрипці, малював декорації та брав участь у регулярних „вечорницях Просвіти”, пов'язаних з піснями, танцями й музикою. (...) Наступний розділ присвячено праці Б. І. Антонича над оперою „Довбуш” (разом з композитором Антоном Рудницьким), для якої він написав лібрето до двох перших дій. На жаль, хвороба і передчасна смерть не дозволили Б. Антоничу завершити розпочатий труд. Лібрето до третьої завершальної дії опери написав Святослав Гординський. Дуже цікаво описав І. Калинець дальшу долю цієї опери, повний рукопис якої досі не виявлено. В розділі „Недуга” І. Калинець детально проаналізував останні місяці життя поета: операцію сліпої кишки, реконвалесценцію і несподівану смерть. Точна причина смерті і досі не встановлена. Похорон Б. І. Антонича на Янівському кладовищі у Львові (якому присвячено окремий розділ) був урочистим і багатолюдним. На жаль, з нього досі не виявлено жодної фотографії.

В останніх трьох розділах книги І. Калинець подав історію загубленого портрета Б. І. Антонича роботи Володимира Лісовського, долю його могили віднайдені і збережені завдяки подружжю Калинців та нарис про наречену Антонича Ольгу Олійник.

І. Калинець опублікував також рідкісні документи й ілюстративний додаток (80 рідкісних фотографій, репродукцій портретів поета й обкладинок його творів). Значна частина з них публікується вперше.

Книга І. Калинця „Знане і незнане про Антонича” є важливим внеском не лише до пізнання життя геніального поета, але й збагаченням українського літературознавства.

Микола Мушинка

До 90-го Ювілею

Михайло Шмайда народився 2.11.1920 р. в селянській родині в Красному Броді Меджилабірського округу (Словаччина). Письменник, фольклорист, громадсько-культурний діяч. Закінчив народну школу у Меджилабірцях. Працював у Музеї української культури у Красному Броді та Свиднику (1960-71). Займався збиранням та вивченням народно-поетичної творчості. Після подій 1968 р. його звільнено з роботи. Як письменник дебютував у журналі „Колокольчик-Дзвіночок” (1948). Видав повість „Паразити” (1953), кіноповість „Запалена кров” (1954), збірку оповідань „В’язка ключів” (1954); романи: „Тріщать криги” (1957 і словацькою мовою 1959), „Корчмарський слуга” (1965), „Роз’їзди” (1969), трилогії „Лемки” (60-ті роки), „З народної пам’яті” (1969). Друкувався в журналі „Дукля” та в „Новому житті”. Опублікував ряд додатків, брошур, фольклорних записів. Дослідженню народної поезії присвятив книги „А іші вам вінчую” (1992), „Колискові пісні” (1993) та прекрасні новели „Таємниця ебенової шкатулки” (2000). Автор кількох літературно-художніх композицій. У пресі та радіо виступає з питань національно-культурного життя.

Бажаємо Ювілярові багато сил до дальшої творчої праці, доброго здоров’я, щастя та радості у житті!

До 70-го Ювілею

Юліан Френчко народився 22 квітня 1940 р. у с. Вапенне на Горличчині. У 1945 р. його батьків Степана й Анастасію з родиною депортовано в Луганську область. Через півроку перебування на Луганщині батько організував односельчан до повернення на рідні землі. Після Різдвяних свят вони їхали товарняками майже два місяці до міста Хирова, але через кордон їх не пропустили прикордонники, і тому опинилися в Бориславі. Там Юліан закінчив середню школу, працював два роки, щоб заробити кошти для поїздки до Львова, здобув фах бухгалтера та кіномеханіка. У 1959 році Юліан став студентом механіко-математичного факультету Львівського держуніверситету ім. І. Франка, який успішно закінчив у 1964 році за спеціальністю - механіка.

Потім служба в армії (1965 р.), праця на посаді молодшого наукового співробітника у Фізико-механічному інституті (1966 р.), викладацька праця на кафедрі опору матеріалів Львівського лісотехнічного інституту (1966-1970 рр.), аспірантура та з 1977 року - кафедра опору матеріалів Львівського політехнічного інституту аж до виходу на пенсію в 2000 році. Він є автором наукових праць з термoprужності.

Ювіляр - активний член товариства „Лемківщина” від початку його створення, член правління семи каденцій, заступник голови (1994-2006), голова КК СФУЛО трьох каденцій, член Колегії ВУТЛ. Брав активну участь у роботі товариства: організував багато культурних заходів, зокрема відзначення урочистих дат визначних діячів Лемківщини та України, а також лемківського Різдва у Львові, поїздок на Ватру (1990-1998 рр.). За цей час рідну землю відвідала найбільша кількість лемків (від 700 до 2000 осіб щорічно). Натхненно працює для популяризації лемківського руху в Україні.

Бажаємо Ювілярові міцного здоров’я, щастя, успіхів у громадській праці та Божого благословення!

До 70-го Ювілею

З нагоди 70-літя сердечно вітає суспільного діяча, голову гуртка ОЛ в Любіню Пана **Івана Тирпака**, нар. 10 грудня 1940 р. в Жубрику на окраїнах західної Лемківщини. Жичиме доброго здоров’я, щастя, Божого благословення й дуже сил для дальшої праці на благо нашого суспільства, дай Боже на Многії і Благії літа!

Об’єднання лемків і Редакція **Ватри**

До 60-річчя

Іван Щерба народився 27 вересня 1950 року у найбільшому в Україні селі Зимна Вода під Львовом, де в 1946 р. поселено його депортованих батьків Дмитра та Марію з села Лупків Ліського повіту.

Після закінчення Львівської середньої школи у 1967 р. Іван Щерба вступив на фізичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка. Наука для нього стає творчістю, натхненням і радістю. У 1981 році захистив кандидатську дисертацію в Інституті металофізики НАН України. Продовжував вести наполегливу науково-дослідницьку діяльність, котра завершилась у 1993 р. захистом докторської дисертації. Із 2000 р. Іван Щерба - професор кафедри фізики металів ЛНУ ім. І. Франка. Він вніс значний вклад у розвиток сучасної фізики. Опублікував понад 150 наукових праць та дві монографії. Виступав на міжнародних конференціях з науковими доповідями у різних країнах світу, підготував двох кандидатів наук, один з яких нині успішно працює керівником великої наукової лабораторії у США. Іван є редактором 14 книг та автором понад 50 статей на лемківську тематику. Довгий час

був головою Бюро Західноукраїнського фізичного товариства, депутатом Пустомитівської районної ради. Вільно володіє шістьма мовами, є веселою, життєрадісною людиною, розуміє й винятково цінує гумор, любить Лемківщину, часто тут буває. Упродовж 15 років разом з родиною бере участь у Лемківській ватрі в Ждині. Співорганізатор Конгресів СФУЛО. У 1995-1997 рр. очолював Львівське обласне товариство „Лемківщина”, а у 2002 -2007 р.р. був головою Світової федерації українських лемківських об'єднань. Особливо змістовно й величаво пройшов Конгрес СФУЛО у Києві 2002 р., який розпочався в Українському Домі, а завершився на Майдані Незалежності.

Іван має дружину Оксану, двох доньок: Олесю (доцент Української академії друкарства) і Христину, які працюють та стали кандидатами наук, створили свої сім'ї. У родині Щербів є онук Данилко.

Шановному Ювілярові бажаємо міцного здоров'я, дальших наукових успіхів та Божої благодаті!

До 60-річчя

Павло Богдан народився 18.10.1950 р. у селянській родині в с. Видрань Меджилабірського округу на Словаччині. Початкове навчання розпочав в рідному селі, продовжив в українській школі в Меджилабірцях, потім закінчив середню промислову електротехнічну школу у Пряшеві, здобуваючи атестат зрілості. Стає членом КСУТ і поступає на роботу електротехніком в «Хемко».

Після трьохмісячної роботи покликано його на військову службу, де також вчиться в офіцерській школі. Закінчивши військову службу, Павло Богдан зв'язався з українською студією Словацького радіо у Пряшеві, стає техніком, а від 1974 року - редактором. Рівночасно студіює на кафедрі журналістики Університету ім. Коменського в Братиславі і у 1979 році отримує диплом журналіста.

Від 1972 р. працював в Русько-українській редакції Словацького радіо в Пряшеві з-ком директора (1988-1992). У 1992-1994 роках обраний депутатом НР СР. У жовтні 1994 року повертається знов на радіо, де до 1999 року виконував функцію завідуючого редакційним колективом. В кінці 1999 року Павло Богдан стає відповідальним секретарем Головної редакції національно-етнічних передач аж до серпня 2003 року, коли став безробітним у зв'язку з ліквідацією Головної редакції національно-етнічних передач у Пряшеві.

Павло Богдан в 1994-1999 роках був головою ЦР СРУС. На IV з'їзді СРУС обраний заступником голови Івана Лаби, а на V з'їзді з-ком голови Петра Сокола. Він - член Президії СФУЛО від II Конгресу 1997 р. Видав брошуру „Sovietska rozhlasová žurnalistika” (1981). По радіо опублікував кількасот реліцій з проблем молодіжного, громадсько-політичного та культурного життя краю.

Щиро вітаємо і зичимо Вельмишановному Ювілярові доброго здоров'я, щастя, радості у житті, багато сил та витривалості до дальшої плідної громадської праці!

Хай Вам щастить на Многая літа!

До 55-річчя

Отець митрат **Анатоль Дуда** народився 25 вересня 1955 року в лемківській родині в Монастирську. По закінченню місцевої школи постановив стати греко-католицьким священиком - церкви, яка в тим часі була заборонена комуністичною владою. В тоти тяжкі роки для нашого народу А. Дуда вивчив богословські науки, висвячений підпільно і розпочав свою душпастирську працю посеред лемків.

В 1991 р. у Львові (Шевченківський гай) започатковано будівництво типової дерев'яної лемківської церкви на збір існуючої в с. Котань з 1841 р. Як довідався про тото о. Дуда, приїхав до Львова і зацікавився будовою той церкви, організував посвячення місця під будову. 7 квітня 1991 р. тото місце урочисто освятили і поставили пам'ятковий хрест кард. Іван-Мирослав Любачівський та архієпископ Володимир Стернюк. В вересні 1992 р. будову лемківської церкви закінчено. Церкву освятив владика кир Филімон Курчаба, а о. Дуда відправляв в ній два рази на місяць (друга і четверта неділя).

Жеби доїхати до Львова о. Дуда мусит переїхати 150 км, але ніколи не спізнився на одправу, а одправляв іщи в Тернополі і Івано-Франківську, відвідує лемків в інших областях України і в Польщі. Лемківська церква стала надійним осередком духовного оодродження лемків греко-католиків та й православних. Отець Дуда бере також активну участь в культурних заходах товариства «Лемківщина», Фундації дослідження Лемківщини, різних конференціях, конгресах, фестивалях, Ватрах. Кожного року організує виїзди на Ватру до Ждині і бере активну участь в ватряних Богослужбах.

За сумлінну працю о. Дуда нагороджений правом носити оздобний хрест, грамотом греко-католицького патріярха і назначений опікуном лемків в Україні.

Отцю Ювілятови жичиме доброго здоров'я, благословення Божого та сили в подальшій душпастирській праці для оодродження лемків!

Об'єднання лемків

Редакція *Ватри*

До вінка пам'яті Теодора Кузяка

З глибоким жалем прийав-єм відомість о смерті Теодора Кузяка. Одишов лемко з кирви і кости, своїм доробком заслужив собі на велику пошану читачів. Теодор не барз любив повідати “лемко”, найбарже узнавав історичну назву – “русин”. Біографія покійного була подібна до біографії не єдного лемка його покоління. Босоного дітинство на Лемківщині, як сам писав, світова війна, примусові роботи, «добровольство» в Червоній Армії і тото, што заболіло найбарже - примусове вигнання з наших етнічних земель. Думам, же до кінця своїх земських днів носив в собі почуття кривди, давав тому вираз в своїй творчості, описуючи трагічні пережиття (“Пацифікація”, “Акція “Вісла”). Нестор Чепіга - найчастіше так підписувався як автор оповідань з щоденного життя на Лемківщині, того, котре наше молоде покоління, народжене на західних землях, не знає. Оповідання - то дзеркало його характеру твердого, досвідченого през історію человека, не позбавленого почуття гумору високого рівня. З оповідань можемо ся дуже довідати з минулого, але тіж добрі посміятися.

В 2007 р. на сторінках нашого квартальника (“Ватра” № 2(57) з нагоди ювілею 80-літя народин, написав-єм пару слів подяки за його творчіст. Тепер по смерті, Пане Теодоре, дякую Вам іщи раз. Лемківщина без Вас сталася барже убога, бо одишов ей великий син. Розславили Бортне знани і шанувани каменяре, котрих доробок подивляме на цмонтерях чи на придорожніх хрестах, але розславили-сте і Ви вашим літературним і малярським доробком, який буде для наступного покоління лемків.

Наша знайомість мала головні характер кореспонденційний, а зачалося од критичної оцінки єдного з моїх дописів, котрий бп. Теодор переслав на мій адрес. Од такого авторитету критику випадало прийняти гідні і так єм вчинив. Тепер на пам'ятку лишилися мі Ваши листи, таки найправдивіши на папері, котри мають свій кольорит проти сучасних можливости комунікації. В єдним з листів бп. Теодор запрашав мене до Бортного і як то в його звичаю, не одбилося без характеристичного почуття гумору. Писав мі так: «...А, коли міг би-с там загостити? Хибаль в часі Ждинської Ватри, лем не знам, ци дожию, бо юж єм дос старий. Я юж мав замір гмерати, але погребі барз дороги, то-м постановив почекати, же може потуняют...». Пане Теодоре, не дотримали-сте слова, погребі не потуніли, а Ви одишли-сте до Небесного Царства. Не зустрінемося ани в Бортнім, ани на Ждинській Ватрі. Рихтуйте для нас, лемків, Ватру на тамтим світі. Може, там не будеме посварени, як на тим земським падолі. Вічна Вам Пам'ят, Пане Теодоре!

Христовор Бибель

Лемківська хроніка

18-19.08. В Білим Борі торжественно святкували церковний празник Різдва Пресвятої Богородиці. В суботу одкрито виставку фотографій з монастирів України і Польщі. В неділю одправили Архирейську літургію, очолену митрополитом Іваном Мартиняком і владиком Володимиром Ющак та з великом кількістю паломників. Виступили молодіжні хори з Перемишля, Білого Бору і „Черемха” з Валча.

24.09. Окружний музей в Новим Санчи організував в Етнографічним парку пленеру імпрезу „Лем лемки”. Показано лемківське ремесло: випалення дьогтю, каменярство, витварення дерев’яних виробів, показ писаня ікон, мазярське ремесло з правдивим мазярським возом, який їздив доріжками скансену. Лемківські страви приготувала Гражина Бетлей-Фурман з агротуристички „Свистовий сад” з Ріпок. Ансамбль „Кичера” показав Лемківське весілля, виступили естрадни лемківські гурти: „Серенча”, „Ручай” і Юлія Дошна. Шкода, же організатори не допустили до довшого концертування „Кичери” на сцені амфітеатру, на яку дуже люди нетерпливо чекало і не дочекалося.

30.09. Проф. Богдан Осадчук в Варшаві обходив своє 90-ліття. Член Головної управи ОЛ Олександр Маслей вручив ювіляру відзнаку „Вірний предкам”, надану ОЛ.

10.10. В Лігніці в нашій школі організували шторічне «Свято школи», яке вшановує патрона школи Богдана Ігоря Антонича. Гостями свята були: генеральний консуль України в Кракові Віталій Максименко, вроцлавсько-гданський владика УГКЦ Володимир Ющак, представник почесного консуля України в Вроцлаві Ольга Ревак, місцеві депутати, мер Лігніці Тадеуш Кшаковські і Агнешка Матусяк з Вроцлавського університету. В художній програмі виступили учні гімназії та ліцею, діти з пункту навчання української мови і релігії.

11.10. В Польковицях гурток ОЛ організував фотографічну виставку - конкурс „Лемківські церкви, каплички і хрести в Польщі”, яка тривала до 27 жовтня т.р. (більше читайте на кольорових сторінках).

14.10. На Горличчину приїхав генеральний консуль України в Кракові Віталій Максименко, оглянув церкви в Пантній, Гладішові, Новиці, де тіж звидів осередок „Сарепти” і поклав квіти під пам’ятник Б. І. Антоничу. На ватряним полі оддав шану при пам’ятнику жертвам акції „Вісла”, одвидів центр культури ім. Б. І. Антонича і переказав книжки до бібліотеки. Голова ОЛ Штефан Гладик, його з-к Василь Шлянта та секретар Еміль Гойсак представили консульови діяльність ОЛ.

14.10. В Патоці на пограничу Громадки владика Володимир Ющак в супроводі 10-х священників та великої кількості вірних посвятив новозбудовану греко-католицьку церкву на вигнанню.

14.10. В Команчи Митрополит Сава й владики: Адам, Авель, Паїсій, Августин зі Львова (УПЦ МП) з участю священників і вірних з Лемківщини, Підляшшя та Словаччини посвятили збудовану протягом 4-ох років православну церкву, поставлену на місці, де стояла попередня, згоріла 13 вересня 2006 р.

16.10. В Рашівці на Лігниччині ОЛ організувало забаву п.н. „Лемківська осін”, на якій гостинно виступили музиканти колишньої „Думки” – першої лемківської музичної капелі, створеної на вигнанню. Її керівник - Петро Гойняк (скрипка), члени - Михал Олесневич (скрипка), Юліян Гойняк (скрипка) і Василь Шаршонь (бубен).

16.10. В Ольштині величаво святкували Празник Покрови Пресвятої Богородиці з участю митрополита кир Івана Мартиняка.

22-23.10. Наша молодь з Лігниччини і Горличчини порядкувала цмонтері в Чорнім і Фльоринці (більше на кольорових сторінках).

23.10. В Конечній посвятили одремонтвану церкву, яку в тим році покрили мідяном бляхом. Торжества очолив православний архієпископ Адам.

23.10. В Олаві святкували ювілей 25-ліття існування греко-католицької парафії, яке очолили владики: кир Петро Крик (Німеччина) і кир Володимир Ющак (Вроцлав). (більше на сторінках номера)

31.10. В Красним Броді одсвяткували 90-ліття Михайла Шмайди - письменника, громадсько-культурного діяча. Його привитали: проф. М. Клівар - президент Європейської капітули золотий медалі, голова ЦР СРУС П. Сокол, М. Бача - голова СУПС, М. Сополига - директор Свидницького музею, М. Мушинка - член Президії СФУЛО, Л.

Довгович з Європейського конгресу українців, М. Іллук - редактор «Нового життя», представники місцевої влади; од ОУП, ОЛ Польщі і «Нашого слова» О. Маслей. Проф. М. Клівар вручив достойному ювілярови Європейську золоту медаль за його творчість, голова СРУС П. Сокол - золотий орден заслуги СРУС, голова СУПС М. Бача - почесну грамоту, а хор «Карпатянин» подарував золоту книгу і співав народні пісні.

6.11. Любуский відділ ОУП і ОЛ та Почесне Консульство України в Зеленій горі організували VII Дни української культури. Відкрито виремонтовану домівку, а в ній виставку „Коштовності України” та проведено наукову конференцію про 20-ліття ОУП, про яку буде видана книжка. Одбився концерт і танцювальна забава.

7.11. В Снині XX ювілейний Фестиваль духовної пісні, який організує Союз русинів-українців Словаччини, відкрив міністр культури Д. Крейцер, а голова ЦР СРУ П. Сокол привітав вшитких запрошених, виконавців і глядачів. Режисер і сценарист програми - А. Дерев'яник, модератор - С. Гій. Фестиваль розпочався молитвом «Отче наш». Взяло в ним участь десять колективів з Словаччини: Хор Редемптористів в Михалівцях, Жіночий хор «Єсенки» з Гуменного, хор з Снини, хор в Спискій Новій Весі, Жіноча співацька група «Старинчанка» з Снини, Жіночий хор «Димитрійос» з Пораца, Жіночий квартет в Смольнику (Н. Мартинова, В. Кузьмова, Я. і В. Капральови), хор священників Кошицької єпархії, Мішаний хор в Требішові та православний хор богословського факультету Пряшівського універ. Виступили три закордонні хори: Мішаний хор з Нового Саду - Сербія; хор Греко-католицького кафедрального собору Вознесіння Господнього з Хуста - Україна та академічний Закарпатський народний хор з Ужгорода. Він найкраще сподобався публіці, а далі хори і співаки з Нового Саду, які в неділю співали Службу Божу в греко-католицькій церкві в Снині, а одправляли: о. д-р Р. Мизь з Нового Саду і місцевий о. М. Прейса.

13.11. В Новим Саді одзначали 120-ліття переселення українців до колишньої Югославії та 20-річчя заснування товариства „Просвіта” в Сербії. Проведено урочисту академію з концертом українських ансамблів Сербії і України. Українську забаву проводив ансамбль „Забава” з м. Кула.

19.11. В Горлицьким Центрі культури ім. Б.І. Антонича проходив Х Ювілей виставки „Лемківський Єрусалим”; Били присутні м.ін. його засновники Богдан Салей і Здзіслав Толь.

4.12. В Бардійові, а 5 грудня в Пряшові одбився 38 огляд народних пісень «Маковицка струна», організований ЦР СРУ Словаччини (більше с.17).

Богдану Ігореві Антоничу присвячую

*Коли був маленьким, співали потоки,
Краєвид лемківський кланявся йому,
А церкви, смереки і гори високі
Дихнули все рідне в душу молоду.*

*Він вписував в пам'ять, що чув і що бачив, -
Це була скарбниця майбутніх рядків.
Все наше вкраїнське вважав він за святість,
Яка в його віршах лунала, як спів.*

*Бувало, що друзі сміялися з мови,
З якою прийшов він до князюго Львова,
А він молоденький приймав усе сміхом,
Бо знав - кепкування не меншим є гріхом,
Як вбивство надії, як злочину лихо.
Нині всі ми горді кожним його словом.*

Василь Шляхтич

Привітання учасників забави в Любіні

11.12. В Горлицях обрадувала Головна управа ОЛ. Обговорено реалізацію проєктів за 2010 р. і пляни на 2011 р. Проаналізувано хід самоврядних виборів з 21 листопада, прийнято фінансовий плян Непублічної початкової школи в Новиці, намічено пропозиції заходів в Центрі культури ім. Б.І. Антонича, накреслено загальний плян організації ХХІХ „Ватри” в Ждині 22-24 липня 2011 р.

11-12.12. В Варшаві одзначали 20-ліття ОУП. Обилося засідання Головної ради ОУП, на яким обговорено ситуацію Народного дому в Перемишлі, збірку коштів на його викуп та ремонт, дискутувано над двома великими подіями в наступним році - перепис населення і ХХ Фестиваль української культури. В засіданню брали участ ІІ. Гладик - голова ОЛ і О. Маслей - член ГУ ОЛ.

12.12. В Польковицях гурток ОЛ організував концерт “Лемківське колядування” (більше читайте на кольорових сторінках).

П. Шафран

Подяка

Пожертви на статутну діяльність ОЛ
(в тім часопис „Ватра”):

Антон Феціца, Краків - 100,- зл.

Сердечно дякуємо. Спаси Боже!

Охочим допомогти нам
подаємо наш банківський рахунок:
BANK PEKAO SA
83-1240-5110-1111-0000-5207-8745

Редакція „Ватри” Головна управа ОЛ

В попередній „Ватрі” № 4(71), с. 23 помилково
написано: Теодор Кузяк народився 24.12.1926,
а повинно бути 25.12.1926. Також написано:
помер 19.09.2010, а має бути 26.09.2010. За
помилку перепрошуємо.

- ❖ На обкладинці:
Святочна листівка - „Фаріон” Львів
- ❖ Фото кольорових сторінок: А.Шмігельський
А. Вев'юрка, М. Гойсак, Н. Гладик, Ю. Тутко,
www.dwiecerkwie.eu, і інші.

ЗМІСТ:

Вечер коляд на Антоничівці

Перепис населення	3
Слідами історії - Ш.Гладик	4
Патріарх Димитрій - П.Шафран.....	6
Зустріч з випускниками - Г.Щерба	6
Одкаль ся взяв Wawel - В.Шлянта	8
Думка - перша наша капеля - А.Вев'юрка.....	9
Бортнянські дев'яси - С.Мадзелян.....	10
XXV Ювілей в Олаві - о.П.Добрянський	12

VIII Дни Антонича X Лемківських Єрусалимів Ялинка

XXVIII Маковицка струна - П.Шафран	17
Презераме стари фотографії і документи.....	18
Поетична монографія - М.Мушинка.....	20
Наши ювіляре.....	21
До вінка пам'яті Т.Кузяка - Х.Бибель.....	23
Лемківська хроніка	24

3 подій в Польковицях Церков в Команчи

„Ватру” можна передплатити

Ціна одного примірника 3 зл. + 2 зл. поштової оплати.

Річна передплата 4 x 3 зл. + 8 зл. (кошти пересилки) = 20 зл., (пріоритетна - 26 зл.)

Якщо Ви передплатите більше 3-х примірників, кошти висилки Редакція бере на себе.

Від пересилки однієї „Ватри” в європейські держави поштова оплата - 3 зл.

+ 3,50 зл. = 6,50 зл. (пріоритетна = 8 зл.). Річна передплата - 26 зл. (пріоритетна - 32 зл.)

Передплату замовляти за адресою Редакції. Вплати просимо пересилати на банківський рахунок:

Zarząd Główny Zjednoczenia Łemków
BANK PEKAO SA: Nr konta 83-1240-5110-1111-0000-5207-8745

Zrealizowano dzięki dotacji

Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

„Ватра” зима 2011 (72)

Buďae / Wydaje

**Zarząd Główny
ZJEDNOCZENIA ŁEMKÓW**

ul. Jagielly 2, 38-300 Gorlice; tel./fax (0-18) 35 32 906
www.lemkounion.republika.pl; zjedn.lemkow@neostrada.pl

Przewodniczący ZG

Stefan Hladyk
Bielanka 41, 38-311 Szymbark,
tel. (0-18) 351 30 36

Редагує колегія

Петро ШАФРАН головний редактор ❖ дизайн Еміль ГОЙСАК e-mail: miloxiii@o2.pl

❖ Вікторія ГОЙСАК коректа, дитяча сторінка e-mail: vicach13@poczta.onet.pl ❖

❖❖❖

Технічне оформлення

FHU „LEBO” Gorlice, tel. (0-18) 35 37 877; Drukarnia „Kwadrat” Nowy Sącz

❖❖❖

Adres Redakcji

ul.Dworzysko 5, 38-300 Gorlice, tel. (0-18) 35 32 145 e-mail: szafranpiotr@poczta.onet.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów oraz zmian tytułów nadesłanych tekstów. Redakcja nie odpowiada za treść materiałów pozaredakcyjnych, nie zawsze zgodnych z jej poglądami.

Фотовиставка

11-27 жовтня 2010 року гурток Об'єднання лемків в Польковицях організував фотографічну виставку – конкурс “Лемківські церкви, каплички і хрести в Польщі”. Виставка була широко розпропагувана в гміні Польковиці і інших містах при помочі летючок. Щири подякування належатся отцю деканови Андрийови Бундзилу з парафії Гузіце, Шпротава і отцю деканови Богданови Огородникови з парафії Любін, Волів, Хоб'єня, котри оголошували організацію конкурсу. Виставка тішилася великим зацікавленням оглядаючих

- шанувальників архітектури Лемківщини. Виставку одвіджала тіж молодь польковицьких початкових шкіл і гімназій.

В конкурсі взяло участь 15 осіб з місцевости: Любін, Пшемків, Шпротава, Польковиці. Добрі укладалася співпраця організаторів виставки з дирекційом Польковицького центру анімації. Фотографії в форматах А₄ і А₅ оціняли знавець-архітектор, знавець фотографіки і представник осередка культури. Під увагу були брани: якіст фотографії, унятя об'єкту, кількіст достарчених фотографій, формат фотографії. І місце заняв Криштоф Круліковский з Любіна, II місце – Анна Мушинська з Пшемкова, III місце - Іван Тирпак з Любіна, IV місце – Марта Кузмич з Квелиц. Тоти

особи отримали нагороди, а вшитки учасники виставки - пам'яткові подарунки.

Велики подякування належатся пану Володимирови Кирді за достарчиня великої кількості фотографій в форматі А₄ поза конкурсом і директорови ПЦА пану Андрийови Вердакови за взбогачиня нашої вистави великими фотографіями.

Святий Миколай

12 грудня 2010 р. гурток Об'єднання лемків організував перший раз концерт “Лемківське колядування”. Концерт розпочали діти з греко-католицької парафії в Шпротаві під керівництвом п. Ольги Бунзило програмом “Святий Миколай”. Потім ансамбль “Розтока” з Рудной під керівництвом Збігнева Шпарковского заспівав коляди. Ансамбль пісні і танцю “Ластівочка” з Пшемкова під керівництвом Андрия Перегрима виступив в двох частинах з “Лемківським вертепом” і колядами. Виступили тіж хлопці: Михал Гожињський з греко-католицької парафії в Заменицях з програмом “Дідове колядування” і дует братів-акордеоністів Андрия і Давида Хом'яків з православної парафії в Рудній. Вшитки артисти прекрасні концертували!

Публика винагороджала великими бrawами вшитки виступи артистів. Велике вражіння зробили наймолодши артисти, котрим виступ додав заохоти до наступних. Місця в залі були заповнені завдяки оголошенням в “Газеті Польковицькій”, летючкам, але найвекша подяка належится отцям з поблизких парафій, котри оголошували концерт: о. А. Бунзило (греко-католицька парафія в Гузіцах), о. Г. Омелянюк (православна парафія в Бучині), о. Б. Огородникови (греко-католицька парафія в Любіні) і о. Б. Репела (православна парафія в Любіні).

То бив прекрасний концерт, на котрим молоді, здібні, охочи люде могли показатися зо своїм артистичним доробком. Таких виступів повинно бити дуже вєще при менших і більших нагодах. Для старших концерт бив припомніням давних часів, а для молодих – мотиваційом до навчання рідної мови, пізнання і пошанування лемківської культури.

Концерт провадили Юстина Тутко і Юрко Стажинський, котрий гарді оповідав о традиції лемківського колядування і історії Різдвяних свят. Дякуєме Андрийови Перегримови за допомогу в організації артистичної части, дякуєме артистам і всім, котри прибили на концерт. Христос Раждається!

Юстина Тутко

Новозбудувана православна церков в Команчи, поставлена на місці, де стояла попередня церква, яка згоріла в 2006 р., посвячена 14 жовтня 2010 р.